

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENT GUVERNAMENTAL

**Studiu privind respectarea
Articolului 5 din Convenția pentru
apărarea drepturilor omului și
a libertăților fundamentale
de către Republica Moldova**

Chișinău, 2018

CONSIDERAȚIUNI GENERALE

Protecția drepturilor omului reprezintă una din principalele dimensiuni asupra căreia este concentrată atenția comunității internaționale, iar instrumentele și mecanismele internaționale de promovare și protecție a acestor drepturi au ca obiectiv principal asigurarea ocrotirii și prevenirii cazurilor de încălcare a acestora. În calitate de mecanism de subsidiaritate jurisdicțională, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare „Curtea”) a dezvoltat o jurisprudență bogată cu privire la aplicarea standardelor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare „Convenția”) în sistemul de drept al statelor parte la aceasta în vederea interpretării și a aplicării uniforme a prevederilor Convenției. Standardele cuprinse în Articolul 5 din Convenție, garantând dreptul fundamental la libertate și la siguranță, consacră protecția persoanei împotriva oricărei atingeri ilegale ori arbitrare aduse de către stat acestui drept .

Articolul 5. Dreptul la libertate și la siguranță

1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

- a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;
- b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;
- c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;
- d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;
- e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;
- f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

5. Orice persoană care este victimă unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.

Primul paragraf al Articolului 5 din Convenție, care consacră principiul legalității privării de libertate a persoanei impune, în primul rând, ca orice arestare sau detenție să aibă un temei legal în dreptul intern. Literalele a)-f) ale paragrafului 1 din Articolul 5 conțin o listă exhaustivă a motivelor pentru care o persoană poate fi lipsită de libertate, o asemenea măsură nefiind legală dacă nu corespunde unuia dintre aceste motive. Doar o interpretare strictă a listei respective este conformă cu scopul acestei dispoziții, i.e. acela de a garanta că nicio persoană nu este lipsită de libertate în

mod arbitrar (*Labita v. Italia* [MC], nr. [26772/95](#), § 170, 6 aprilie 2000). Aceasta presupune că o detenție trebuie să cadă sub incidența cazurilor enumerate de cele 6 paragrafe ale alineatului 1, această listă fiind una exhaustivă, iar interpretarea ei trebuie să fie una restrictivă.

Pentru ca o privare de libertate să fie conformă principiului legalității și pentru a exclude aplicarea abuzivă a acestei măsuri de constrângere contrar prevederilor Convenției, statele au obligația pozitivă de a stabili în legislația internă norme privind condițiile și temeiurile aplicării arestului, dar și alte garanții persoanelor care sunt supuse acestor măsuri care limitează dreptul la libertate. În acest context, dreptul de a nu fi arestat și deținut în lipsa cazurilor și a condițiilor prevăzute de legislația națională în mod clar și precis reprezintă o garanție juridică contra ingerințelor arbitrare ale statului în libertatea individuală, iar una din obligațiile statelor implică și exercitarea unui anumit control al respectării dreptului național într-un caz concret.

Pe lângă principiul legalității, Articolul 5 § 1 din Convenție consacră protecția persoanei contra arbitrarului. În cazul în care caracterul ilegal al unei privări de libertate presupune lipsa conformității acesteia cu legislația internă, atunci noțiunea de „arbitrar” se extinde dincolo de lipsa de conformitate cu dreptul național, astfel încât o privare de libertate poate fi legală în temeiul dreptului intern, fiind în același timp arbitrară și, prin urmare, contrară Convenției (*Creangă v. România* [MC], nr. 29226/03, § 84, 23 februarie 2012).

Dacă primul paragraf al Articolului 5 stabilește cazurile când privarea de libertate este posibilă, atunci paragrafele 2-5 ale acestui Articol prevăd garanții importante persoanelor cărora le este aplicată această măsură.

Una din garanțiile prevăzute de Convenție, asigurată persoanelor private de libertate este consacrată la paragraful 2 al Articolului 5 și presupune că orice persoană arestată trebuie să fie informată cu privire la motivele arestării sale în termenul cel mai scurt într-o limbă pe care o înțelege. Importanța dreptului la informație este considerabilă, iar din acest motiv, autoritățile sunt obligate să comunice unei astfel de persoane, într-un limbaj simplu și accesibil, motivele de drept și de fapt ale privării sale de libertate, astfel încât să poată contesta legalitatea acesteia în fața unei instanțe, în temeiul paragrafului 4 (*Van der Leer v. Țările de Jos*, nr. 11509/85, § 28, 21 februarie 1990). Pentru a stabili dacă aceasta a primit destule informații și suficient de prompt, trebuie să se țină seama de particularitățile cauzei (*Fox, Campbell și Hartley v. Regatul Unit*, nr. 12244/86; 12245/86; 12383/86, § 40, 30 august 1990).

O altă garanție prevăzută la paragraful 3 al acestui Articol asigură verificarea imediată a legalității detenției de către un judecător. În același timp, paragraful 3 stabilește că detenția provizorie nu trebuie să depășească un termen rezonabil și că autoritățile judiciare competente trebuie să examineze în mod regulat existența motivelor „relevante” și „suficiente” care justifică privarea de libertate (*Assenov și alții v. Bulgaria*, nr. 24760/94, § 154, 28 octombrie 1998). Menținerea persoanei în detenție provizorie trebuie să fie justificată și să se bazeze pe elemente precise și concrete, iar o justificare în baza motivelor generale ori stereotipate este inadmisibilă. Prin urmare, orice motiv invocat pentru justificarea arestului trebuie să fie bazat pe probe.

Orice persoană supusă privării de libertate are dreptul de a dispune de un recurs în fața unei instanțe care să se pronunțe într-un termen scurt cu privire la legalitatea detenției sale și să dispună eliberarea ei, dacă privarea de libertate este ilegală. În acest sens, paragraful 4 recunoaște persoanelor deținute dreptul de a introduce un recurs pentru a se verifica respectarea exigențelor de procedură și de fond necesare „legalității”, în sensul Convenției, a privării lor de libertate.

Conceptul de „legalitate” are același sens la paragraful 4 al Articolului 5 cât și la primul paragraf, astfel încât o persoană privată de libertate are dreptul de a obține verificarea „legalității” detenției sale nu doar din punctul de vedere al dreptului intern, dar și al Convenției, a principiilor generale pe care le consacără și a scopului restricțiilor pe care le autorizează Articolul 5 § 1 (*Khlaifia și alții v. Italia*, nr. 16483/12, § 128, 15 decembrie 2016). Totodată, Articolul 5 § 4 consacără dreptul persoanelor arestate sau reținute de a obține „într-un termen scurt” o hotărâre judecătorească privind legalitatea privării lor de libertate, prin care se dispune încetarea acesteia, dacă se dovedește a fi ilegală (*Baranowski v. Polonia*, nr. 28358/95, § 68, 28 martie 2000).

În caz de detenție ilegală a unei persoane, paragraful 5 al Articolului 5 din Convenție garantează dreptul acesteia de a obține reparații pentru o privare de libertate realizată în condiții contrare Articolului 5 §§ 1-4 (*Degeratu v. România*, nr. 35104/02, § 57, 6 iulie 2010).

JURISPRUDENȚA RECENTĂ ÎMPOTRIVA REPUBLICII MOLDOVA

Cauza *Ialamov v. Republica Moldova* (nr. 65324/09, 12 decembrie 2017)

În această cauză, Curtea a examinat legalitatea arestului preventiv al reclamantului prin prisma respectării normelor de procedură ale dreptului intern cu privire la prelungirea acestuia.

În speță, la 6 aprilie 2009, reclamantul a fost arestat, fiind bănuit de comiterea unei infracțiuni, iar ulterior detenția sa a fost periodic prelungită. Una din prelungiri vizează perioada dintre 1 și 30 septembrie 2009. La 28 septembrie 2009, cu două zile înaintea expirării acestei perioade, procurorul a depus la judecătorul de instrucție un demers privind prelungirea arestului preventiv. Reclamantul a susținut că demersul procurorului urma a fi respins, deoarece a fost depus cu încălcarea prevederilor articolului 186 alin. (6) din Codul de procedură penală (în continuare „CPP”), potrivit căruia procurorul trebuie să înainteze un astfel de demers cu cel puțin cinci zile înainte de expirarea perioadei de arest. Cu toate acestea, instanța de judecată a admis demersul procurorului, iar Curtea de Apel a respins recursul reclamantului împotriva încheierii judecătorului de instrucție, fără a oferi un răspuns argumentul invocat de reclamant. Curtea a notat că potrivit articolului 186 alin. (6) din CPP, procurorul, nu mai târziu de 5 zile până la expirarea termenului de arestare înaintează demers privind prelungirea duratei arestării preventive, iar potrivit articolului 230 alin. (2) dacă pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, Curtea a ajuns la concluzia admiterea demersului procurorului de prelungire a arestului preventiv în privința reclamantului a fost contrară dreptului intern, iar detenția reclamantului a fost una ilegală și contrară Articolului 5 § 1 din Convenție¹.

Aceeași problemă a fost abordată și în cauza *Pînzari v. Republica Moldova* (nr. 46663/14, 4 septembrie 2018). În speță, la 10 martie 2014 procurorul a înaintat demersul privind prelungirea arestului preventiv al reclamantului, care expira la 13 martie 2014. Prin încheierea judecătorului de instrucție din 11 martie 2014, demersul procurorului a fost admis. Încheierea a fost contestată cu recurs. Prin decizia Curții de Apel din 17 martie 2014 a fost menținută încheierea de prelungire a arestului preventiv. Reclamantul a invocat în fața Curții că prelungirea arestului său preventiv s-a realizat contrar prevederilor articolului 186 alin. (6) și 230 alin. (2) din CPP. Prin decizia Curții cererea a fost radiată de pe rol urmare a reglementării amiabile a cauzei, în conformitate cu Articolul 39 din Convenție.

Această cauză este un exemplu elocvent că aplicarea dreptului național este o condiție obligatorie pentru asigurarea legalității privării de libertate, iar doar respectarea normelor de fond nu asigură respectarea acestei condiții, la fel de importantă fiind și normele de procedură, inclusiv termenii procedurali prevăzuți de lege, întrucât încălcarea acestora poate deja afecta legalitatea privării de libertate a persoanei și, prin urmare, cauza încălcarea Articolului 5 § 1 din Convenție.

¹ Prin Legea Nr. 100 din 26 mai 2016 pentru modificarea și completarea CPP al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, CPP a fost modificat, iar norma privind termenul de 5 zile prevăzut pentru depunerea demersului de prelungire a arestului preventive a fost introdusă la articolul 308 alin. (3) și completat cu următoarea: “În caz de nerespectare a acestor termene, judecătorul de instrucție, fără a convoca ședința, printr-o încheiere motivată, respinge demersul”. La 21 decembrie 2017 Curtea Constituțională a examinat constituționalitatea Articolelor 232 § 2 și 308 § 4 din CPP, iar în hotărâre, făcând referire la cauza *Ialamov*, Curtea a statuat că termenul de 5 zile pentru depunerea demersului de prelungire a arestării până la expirarea termenului de arestare are natura juridică a unui termen peremptoriu, iar nerespectarea acestuia atrage pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Cauza Goremîchin v. Republica Moldova (nr. 30921/10, 5 iunie 2018)

În această cauză, Curtea a examinat legalitatea privării de libertate a reclamantului prin prisma conformității acesteia cu legislația națională.

În speță, la 23 iulie 2007 instanța de judecată a dispus plasarea reclamantului în arest preventiv pe o durată de treizeci de zile, acesta fiind învinuit de comiterea mai multor infracțiuni. La 18 noiembrie 2008 reclamantul a fost reținut în Bruxelles, iar la 5 octombrie 2009 el a fost extrădat în Republica Moldova. În aceeași zi el a fost plasat în arest preventiv. La 25 decembrie 2009 arestul reclamantului a fost prelungit cu nouăzeci de zile, ulterior fiind periodic extins la fiecare 3 luni. Reclamantul a fost eliberat din detenție la 22 februarie 2012 când instanța de judecată l-a achitat.

Reclamantul s-a plâns în baza Articolului 5 § 1 din Convenție, susținând că durata detenției sale depășise perioadă maximă de douăsprezece luni prevăzută de legislația națională, contrar articolului 25 alin. (4) din Constituție. Făcând referire la cauza *Savca v. Republica Moldova* (cererea nr. 17963/08, 15 martie 2016), în care Curtea a constatat o încălcare a Articolului 5 § 1 deoarece – ținând cont de interpretarea autorităților naționale a articolului 25 alin. (4) din Constituție, potrivit căreia termenul de 12 se referea doar la faza de urmărire penală, și nu la faza judiciară, cât și lipsa de claritate a articolului 186 alin. (9) din CPP care prevedea posibilitatea menținerii în arest a persoanei pe o durată de peste 12 luni în „cazuri excepționale” – legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut nu fusese destul de clară și previzibilă în aplicarea ei, Curtea a concluzionat că avuse loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție și în prezenta speță².

La aceeași concluzie Curtea a ajuns și în cauza *Miron v. Republica Moldova* (nr. 74497/13, 4 septembrie 2018). În speță, reclamantul s-a aflat în arest preventiv o perioadă ce a depășit 12 luni și a invocat în fața Curții că durata arestului său a fost contrară articolului 25 alin. (4) din Constituție. Curtea a indicat că examinase deja plângeri similare în cauza *Savca* și a constatat, prin urmare, încălcarea Articolului 5 § 1 din Convenție în această cauză.

Alegații similare au făcut obiectul și altor cereri la Curte din partea mami multor reclamanți. În particular, în cauza *Abu Aziz v. Republica Moldova* (nr. 13951/15, 6 februarie 2018), reclamantul s-ar fi aflat în arest preventiv timp de aproximativ 28 de luni, iar în cauza *Hodorogea v. Republica Moldova* (nr. 59527/15, 20 februarie 2018) arestul preventiv a durat 23 de luni, în timp ce reclamantul în cauza *Navroțki v. Republica Moldova* (nr. 2122/16, 3 iulie 2018) s-a aflat în arest preventiv timp de 3 ani și 10 luni. Curtea a pronunțat decizii de radiere de pe rol a acestor cauze *versus* Republica Moldova ca urmare a reglementărilor amiabile la care au ajuns părțile, precum și a declarațiilor unilaterale formulate de către Guvernul Republicii Moldova.

² La 23 februarie 2016 Curtea Constituțională a pronunțat o hotărâre privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din CPP, constatând că arestul preventiv poate fi aplicat pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, care include atât etapa urmăririi penale, cât și etapa judiciară, până la emiterea încheierii judecătorești prin care persoana este eliberată din arest sau momentul pronunțării sentinței de către instanța de fond. Termenul arestului preventiv include timpul în care persoana: - a fost reținută și s-a aflat în arest preventiv; - a fost sub arest la domiciliu; - s-a aflat într-o instituție medicală, la decizia instanței de judecată, pentru expertiză în condiții de staționar, precum și la tratament, în urma aplicării în privința ei a măsurilor de constrângere cu caracter medical. Articolul 186 alin. (9) din CPP care permitea depășirea termenului-limită de 12 luni în cazuri excepționale a fost declarat neconstituțional. La 26.05.2016, CPP a fost modificat astfel încât articolul 186 prevede că în privința aceleiași fapte și aceleiași persoane, arestul poate fi aplicat, pentru ambele faze ale procesului penal, pe un termen de cel mult 12 luni cumulativ, până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond. Prevederea privind cazurile excepționale de depășire a termenului de 12 luni a fost exclus din CPP.

Ținând cont de toate acestea, este necesar de menționat că atunci când este vorba de privarea de libertate a unei persoane, nu este suficientă doar existența unui temei juridic în dreptul intern, ci o importanță deosebită se acordă calității legii, astfel încât să fie respectate cerințele de accesibilitate, claritate și previzibilitate la aplicarea ei.

Cauza *Greco v. Republica Moldova* (nr. 51099/10, 30 mai 2017)

În această cauză, Curtea a supus analizei păstrarea de către reclamantă a statutului de victimă în temeiul Articolului 5 § 1 din Convenție după ce instanțele naționale au constatat încălcarea drepturilor sale garantate de Convenție ca urmare a detenției sale abuzive și i-au acordat o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul provocat.

În speță, reclamanta a fost reținută și plasată în detenție, iar în aceeași zi a fost eliberată, după ce instanța de judecată a constatat că detenția sa fusese abuzivă și a dispus eliberarea ei. Ulterior, aceasta a inițiat o acțiune civilă împotriva statului, solicitând repararea prejudiciului cauzat prin detenție ilegală și maltratare.

Deși reclamantei i-au fost recunoscute ca fiind încălcate drepturile garantate de Articolele 3 și 5 din Convenție și i s-a acordat o despăgubire materială pentru prejudiciul suferit, Curtea a constatat că suma era mult mai mică decât cea acordată de către aceasta în cazuri similare și, prin urmare, reclamanta nu-și pierduse statutul de victimă.

La aceeași concluzie Curtea a ajuns și în cauzele ***Mătășaru și Savițchi v. Republica Moldova*** (nr. 43038/13, 10 iulie 2018) și ***Cucu și alții v. Republica Moldova*** (nr. 7753/13, 75188/13 și 76511/14, 10 iulie 2018).

În prima cauză, cererea s-a referit la arestarea și detenția reclamanților pe o durată de 6 ore și 45 minute după ce aceștia desfășuraseră o acțiune de protest la 29 ianuarie 2008. La 18 decembrie 2008 primul reclamant a fost din nou implicat într-o acțiune de protest, în rezultatul căruia a fost arestat și deținut timp de aproximativ 4,5 ore. Ulterior, ambii reclamanți au fost achitați, iar acțiunile polițiștilor au fost calificate ca ilegale. La o altă dată, primul reclamant a organizat din nou o acțiune de protest și a fost arestat și deținut timp de aproximativ 6 ore. Ulterior, acesta a fost achitat, iar acțiunile polițiștilor au fost declarate ilegale. Reclamanții au inițiat o acțiune civilă în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, solicitând despăgubiri pentru încălcarea drepturilor lor garantate de Articolele 5 și 11 din Convenție în contextul celor trei proteste din 2008 și 2009. Printr-o decizie a Curții Supreme de Justiție reclamanților le-a fost recunoscută încălcarea drepturilor garantate de Convenție și le-a fost acordată echivalentul a 900 și, respectiv, 270 euro. Reclamanții au invocat în fața Curții că mărimea compensației acordate nu a fost proporțională cu gravitatea încălcărilor drepturilor lor. Curtea a indicat că nu există nici un motiv pentru a se îndepărta de concluzia instanțelor naționale privind pretinsa încălcare a drepturilor reclamanților prevăzute de Articolele 5 și 11 din Convenție, iar principala chestiune de examinat este dacă despăgubirea acordată de către instanțele naționale a fost proporțională prejudiciului cauzat reclamanților. În acest sens, Curtea a notat că sumele acordate la nivel național cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit au fost considerabil mai mici decât cele acordate de către Curte în cauze similare și a făcut referire la cauza ***Brega și alții v. Republica Moldova*** (nr. 61485/08, 24 ianuarie 2012), în care unuia din reclamanți îi fusese acordată suma de 10000 euro

urmare a patru cazuri distincte de încălcare a Articolelor 5 și 11 din Convenție în circumstanțe similare.

În cea de-a doua cauză, primii doi reclamânți au fost arestați și deținuți 10 și, respectiv, 7 zile după acțiunile de protest organizate în urma alegerilor din 5 aprilie 2009. Ulterior, învinuirile aduse acestora au fost retrase. Al treilea reclamant a fost învinuit de fraudă și s-a aflat în arest preventiv în perioada 15-18 aprilie 2004 și 28 iulie – 3 august 2005. Ulterior, acuzațiile aduse lui au fost retrase. Reclamânții au inițiat o acțiune civilă în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar prin deciziile Curții Supreme de Justiție s-a constatat încălcarea drepturilor reclamânților garantate de Articolul 5 și li s-a acordat 15000 lei, 7000 lei și, respectiv, 6000 lei pentru prejudiciul suferit. Primilor doi reclamânți li s-au mai acordat 10000 și, respectiv, 7000 lei printr-o Hotărâre de Guvern în calitatea lor de victime ale evenimentelor din aprilie 2009. Reclamânții s-au plâns în fața Curții că despăgubirile acordate pentru repararea prejudiciului provocat fuseseră insuficiente. Curtea a considerat că ținând cont de constatările instanțelor naționale privind încălcarea drepturilor reclamânților și compensațiile acordate pentru prejudiciul moral, principala chestiune de determinat este dacă acestea au fost proporționale cu daunele cauzate reclamânților. Curtea a indicat că statutul de victimă (și, prin urmare, existența unei violări,) este legat de despăgubirea pecuniară acordată la nivel național, iar aprecierea Curții implică compararea sumei acordate de către instanțele naționale cu cea acordată de către Curtea în situații similare. Curtea a indicat că primului reclamant i-a fost acordată suma de 1460 euro, celui de-al doilea reclamant – 862 euro, iar ultimului – 317 euro pentru prejudiciul moral. Curtea a constatat că aceste sume sunt considerabil mai mici decât cele acordate de ea în cauzele în care a constatat încălcarea Articolului 5 § 1 din Convenție. Curtea a făcut trimitere la cauzele *Ganea v. Republica Moldova*, nr. 2474/06, și *Cristina Boicenco v. Republica Moldova*, nr. 25688/09, în care reclamânților le fusese acordată suma de 6000 euro pentru detenție ilegală.

Pe lângă hotărârile menționate, acordarea despăgubirilor în mărime insuficientă la nivel național ca urmare a încălcării drepturilor reclamânților garantate de Articolul 5 din Convenție a făcut obiectul unor decizii de radiere de pe rol de către Curte a unor cauze ca urmare a unor reglementări amiabile a cauzelor sau a declarațiilor unilaterale formulate.

În cauza ***Godniuc v. Republica Moldova*** (nr. 16997/15, 20 februarie 2018) cererea s-a referit la detenția reclamantului fără o bază legală pentru o perioadă de 24 de zile. Instanțele naționale au recunoscut în urma unor acțiuni civile inițiate de către reclamant împotriva Statului încălcarea Articolului 5 din Convenție în privința lui și i-au acordat 528 euro cu titlu de despăgubire, însă reclamantul a invocat că suma acordată fusese insuficientă pentru a-și pierde statutul de victimă.

În cauza ***Ciornea v. Republica Moldova*** (nr. 3077/10, 15 mai 2018) cererea s-a referit la detenția reclamantului pe o durată de 23 de zile în arest preventiv și 17 zile în arest la domiciliu, în baza unor motive considerate, de către reclamant, generale și stereotipice. Reclamantul a pretins că nu ar fi avut acces la materialele în baza cărora fusese dispus arestarea sa și că instanțele au refuzat să audieze martorii ale căror declarații fuseseră determinante pentru detenție. După achitarea sa, reclamantul a inițiat proceduri împotriva Statului, iar Curtea Supremă de Justiție a constatat că detenția reclamantului a fost ilegală și contrară prevederilor Articolului 5 din Convenție, acordându-i suma de 535 euro cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, sumă pe care reclamantul a considerat-o însă mult prea mică.

În cauza **Buzu v. Republica Moldova** (nr. 51107/12, 19 iunie 2018) cererea s-a referit la detenția reclamantului timp de o noapte după participarea la un protest pașnic. Acesta a fost învinuit de ultragiurea colaboratorilor poliției, însă a fost ulterior achitat de către instanțele naționale care au considerat învinuirile aduse lui ca nefondate. Reclamantul a inițiat o acțiune civilă împotriva statului, solicitând acordarea sumei de 914 euro pentru încălcarea drepturilor sale garantate de către Articolele 5 și 11 din Convenție. Prin decizia Curții Supreme de Justiție, reclamantului i-a fost acordată suma de 444 euro, care însă nu a lipsit reclamantul de statutul său de victimă.

Cauza Pasa v. Republica Moldova (nr. 50473/11, 15 mai 2018)

În această cauză, Curtea a analizat, dacă reclamantul și-a păstrat statutul de victimă în baza Articolului 5 § 1 din Convenție după ce instanțele naționale constataseră caracterul ilegal al detenției sale și dacă reclamantului i-a fost îngădit accesul la materialele privind aplicarea arestului preventiv împotriva sa, contrar garanțiilor prevăzute de Articolul 5 § 4 din Convenție.

În speță, la 5 martie 2011, procurorul a solicitat prelungirea arestului preventiv în privința reclamantului. În aceeași zi, judecătorul de instrucție a prelungit cu treizeci de zile detenția reclamantului, stabilind că arestul preventiv urma să expire la 6 martie 2011, ora 13:30. La o dată necunoscută judecătorul de instrucție a corectat eroarea, indicând astfel că arestul preventiv ar expira la 6 aprilie, ora 13:30. Reclamantul a depus recurs, invocând că nu avuse acces la materialele dosarului judecătorului de instrucție. La 16 martie 2011, Curtea de Apel Bălți a admis recursul reclamantului și l-a eliberat din arest preventiv, indicând că judecătorul de instrucție nu corectase eroarea în conformitate cu prevederile CPP.

Curtea a notat, că în pofida constatării că detenția reclamantului fusese contrară prevederilor dreptului intern, instanțele naționale nu au acordat despăgubiri reclamantului și, prin urmare, a constatat încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că reclamantul nu-și pierduse statutul de victimă. Totodată, Curtea a respins obiecția preliminară cu privire la neepuizarea căilor de recurs intern, întrucât Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești era aplicabilă persoanelor achitate sau în privința cărora fusese încetată urmărirea penală.

Cu privire la alegațiile reclamantului privind refuzul instanțelor naționale de a avea acces la materialele pe care s-a bazat procurorul în demersul său privind plasarea în arest preventiv, Curtea a notat că nici prima instanță, nici Curtea de Apel nu au prezentat vreun motiv în acest sens și că, prin urmare, reclamantul nu a putut contesta în mod adecvat temeiurile pentru dispunerea arestului său. În asemenea circumstanțe, a avut loc o încălcare a principiului „egalității armelor”, în sensul Articolului 5 § 4 din Convenție.

La aceeași concluzie privind încălcarea Articolului 5 § 4 din Convenție, Curtea a ajuns în cauza **Iurcovschi și alții v. Republica Moldova** (nr. 13150/11, 10 iulie 2018). Reclamanții s-au plâns în fața Curții că refuzul de a li se oferi acces la materialele cu privire la aplicarea arestului preventiv nu le-a permis să conteste într-un mod adecvat motivele detenției lor. Curtea a constatat că nici prima instanță, nici instanța de recurs nu au prezentat vreun motiv pentru tănuirea acestei informații și, prin urmare, nu a fost respectat principiul „egalității armelor”, contrar Articolului 5 § 4 din Convenție.

La fel, reclamantii au invocat în fața Curții că durata examinării cererii lor *habeas corpus* nu a respectat cerința de „promptitudine”. Curtea a considerat că durata de două luni pentru a examina cererea reclamantilor a fost contrară prevederilor Articolului 5 § 4, iar problemele de ordin administrativ pe care le-au avut instanțele naționale nu pot justifica o astfel de întârziere.

Cauza Gumeniuc v. Republica Moldova (nr. 48829/06, 16 mai 2017)

În această cauză, Curtea a analizat legalitatea privării de libertate a reclamantului după ce instanța i-a înlocuit amenda neachitată cu arest contravențional.

În speță, în privința reclamantului a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție din cauza depășirii vitezei de circulație. Printr-o hotărâre judecătorească din 26 mai 2006, amenda neachitată a fost înlocuită cu arest administrativ pentru o perioadă de treizeci de zile. La 12 iunie 2006 reclamantul a fost plasat în detenție, iar 9 ore mai târziu a fost eliberat din cauza unei crize cardiace.

La 16 iunie 2006, reclamantul a contestat cu recurs această hotărâre invocând, *inter alia*, că nu a fost citat să se prezinte la ședința din 26 mai 2006 și că nu cunoștea despre hotărârea dată înainte de arestarea sa. Prin decizia instanței din 30 august 2006, recursul reclamantului a fost respins ca nefondat.

Curtea a constatat că nu exista vreo indicație în materialele dosarului și/sau în textul hotărârii despre faptul că reclamantul a fost informat despre proces și citat la ședința de judecată, iar recursul reclamantului a fost respins fără cel puțin să se menționeze argumentul său, i.e. că nu fusese nici informat despre proces, nici citat la ședința de judecată. Curtea a considerat că, din moment ce condamnarea reclamantului a constituit o încălcare flagrantă a garanțiilor unui proces echitabil, detenția trebuia considerată arbitrară, aceasta neconstituind o „detenție legală” în sensul Articolului 5 § 1 (a) din Convenție³.

Cauza Vasiliciuc v. Republica Moldova (nr. 15944/11, 2 mai 2017)

În această cauză, Curtea a constatat încălcarea prevederilor Articolului 5 ca urmare a detenției reclamantei din motivul că nu s-ar fi prezentat, potrivit citației, la organul de urmărire penală în contextul unei cauze penale intentate în privința ei.

În speță, întorcându-se în Grecia (unde muncea de mai mulți ani) în urma unei vizite în Moldova, reclamanta a fost oprită la Aeroportul Internațional Chișinău la 15 septembrie 2008 din cauza eșecului acesteia de a declara niște bijuterii. Ulterior, reclamantei i-a fost permisă părăsirea

³ La momentul desfășurării evenimentelor era în vigoare Codul privind contravențiile administrative (în continuare „CCA”) din 1985. Articolul 34 alin. (4) din noul Cod prevedea că în cazul în care achitarea amenzii nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a contravenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată putea înlocui suma neachitată a amenzii, după caz cu amendă în mărime dublă, privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, muncă neremunerată în folosul comunității, arest contravențional (cel mult 30 de zile). La 24 octombrie 2008 a fost adoptat noul Cod contravențional. Acesta prevedea garanții procedurale care nu existau la momentul desfășurării evenimentelor în această cauză, și anume: potrivit articolului 455 ședința de judecare a cauzei contravenționale are loc cu citarea părților, în modul prevăzut de lege. Neprezentarea în ședință a făptuitorului sau a victimei, legal citate, fără motive întemeiate nu împiedică judecarea cauzei contravenționale. În cazul în care se solicită aplicarea sancțiunii arestului contravențional, participarea făptuitorului la ședința de judecare a cauzei contravenționale este obligatorie. Neprezentarea cu rea-voință a făptuitorului permite aplicarea sancțiunii arestului contravențional în absența acestuia. Potrivit articolului 456, la judecarea cauzei contravenționale, judecătorul verifică respectarea procedurii de citare în cazul absenței vreunei persoane citate.

țării, aceasta semnând un angajament oficial de a se prezenta la organele judiciare la solicitare, oferind în egală măsură adresa și numărul ei de telefon din Grecia. La 7 octombrie 2008 a fost pornită urmărirea penală în privința reclamantei pentru tentativă de contrabandă. Reclamanta a fost citată la adresa din Republica Moldova pentru a se prezenta la organul de urmărire penală, iar din cauza neprezentării sale, la 19 iunie 2009 instanța de judecată a dispus arestarea ei. Reclamanta a contractat un avocat împuternicit să conteste mandatul său de arest, invocând *inter alia* că nu fusese informată despre intentarea urmăririi penale împotriva sa și nici citată, însă fără succes. La cererea autorităților naționale a fost emis un mandat internațional de arestare pe numele reclamantei, aceasta fiind reținută în Grecia și deținută timp de 23 de zile, iar ulterior eliberată ca urmare a respingerii cererii autorităților Republicii Moldova de extrădare a ei. Curtea a notat că deși reclamanta oferise date de contact din Grecia, aceasta fusese citată la o adresă din Republica Moldova. La fel, din materialele cauzei nu rezulta că autoritățile ar fi depus toată diligența de a informa reclamanta cu privire la procesul penal intentat și necesitatea de a se prezenta în fața acestora. Curtea a considerat că autoritățile au avut o abordare formală în privința citării reclamantei și a constatat că mandatul de arest în privința sa fusese emis contrar prevederilor Articolului 5 § 1 (c) din Convenție⁴.

Cauza *Doqotar v. Republica Moldova* (nr. 12653/15, 4 septembrie 2018)

În această cauză, Curtea a analizat dacă internarea forțată a reclamantului într-o instituție psihiatrică a corespuns exigențelor prevăzute de Articolul 5 § 1 (e) din Convenție.

În speță, la 5 mai 2014 în privința reclamantului a fost pornit un dosar penal pentru huliganism. La 2 iulie 2014 instanța a admis demersul procurorului și a dispus numirea expertizei medico-legale psihiatrico-psihologice în condiții de staționar cu internarea reclamantului în Spitalul Clinic de Psihiatrie. Reclamantul a contestat încheierea, aceasta fiind însă menținută de Curtea de Apel și Curtea Supremă de Justiție. Reclamantul a fost reținut la 18 septembrie 2014 și transportat la spital, unde s-a aflat până la 25 septembrie 2014. Curtea a notat că pe lângă faptul că reclamantul a contestat decizia instanței privind internarea sa pentru efectuarea expertizei în condiții de staționar, acesta a indicat expres dezacordul său cu privire la măsura aplicată pe unul din formularele privind spitalizarea pe care le-ar fi semnat. Reclamantul a fost eliberat la 25 septembrie 2014 doar după intervenția noului său avocat.

Curtea a făcut referire la principiile enunțate în cauza *Luberti v. Italia* (nr. 9019/80, 23 februarie 1984) și a reiterat că o persoană nu poate fi considerată „alienată” în sensul Articolului 5 § 1 din Convenție, și privată de libertate decât atunci când sunt întrunite următoarele trei condiții: i) aceasta ar fi trebuit să manifeste în mod credibil că este alienată, ii) tulburarea mentală trebuie să fie de așa o natură sau grad încât să justifice detenția obligatorie și iii) valabilitatea detenției trebuie să depindă de persistența unei astfel de tulburări. Curtea a considerat că niciuna din aceste condiții nu a fost respectată în acest caz, iar încheierea din 2 iulie 2014 a avut ca scop doar verificarea responsabilității reclamantului și nu protejarea sa ori a altor persoane. Prin urmare, a avut loc încălcarea Articolului 5 § 1 (e) din Convenție.

⁴ Deși în hotărârea pronunțată Curtea nu a constatat vreo lacună în legislația procesual-penală națională, la 5 aprilie 2012 CPP a fost amendat cu o nouă prevedere, care oferă o garanție suplimentară bănuților, învinuților și inculpaților privind citarea unei astfel de persoane. Potrivit noii prevederi, bănuitul, învinuitul ori inculpatul care nu s-a prezentat după prima citare legală poate fi citat la sediul avocatului ales.

Cauza *Ceaicovschi v. Republica Moldova* (nr. 37725/15, 5 iunie 2018)

În această cauză, Curtea analizat existența motivelor relevante și suficiente la menținerea reclamantului în arest preventiv, în sensul Articolului 5 § 3 din Convenție.

În speță, reclamantul a fost reținut la 8 aprilie 2015, fiind bănuit de corupere activă și s-a aflat în arest preventiv până la 8 octombrie 2015. Ulterior, reclamantul s-a aflat în arest la domiciliu până la 4 noiembrie 2015. Curtea a indicat că autoritățile trebuie să demonstreze într-o manieră convingătoare că fiecare perioadă de detenție era justificată, indiferent de durata acesteia (*Buzadji*, 23755/07, § 87), iar prezumția este întotdeauna în favoarea eliberării (*Buzadji*, pre-citată, § 89). Curtea a constatat că urmărirea penală începuse 5 luni înainte de plasarea reclamantului în arest preventiv, timp în care diferite măsuri de investigație fuseseră efectuate, iar în această perioadă reclamantul nu ar fi încercat să se eschiveze sau să distrugă probele, ori să influențeze martorii. La fel, contradicțiile din deciziile instanțelor privind riscurile care justificau prelungirea arestului reclamantului în lipsa unor dezvoltări factive noi relevante au fost incompatibile cu exigențele Articolului 5 § 3 din Convenție.

Arestul reprezintă cea mai dură formă de privare de libertate, iar decizia de a plasa persoana în arest urmează a fi bine motivată. Această măsuri trebuie să rămână excepțională, iar aplicarea ei este legitimă doar în cazul când există motive rezonabile de a crede că o persoană a comis o infracțiune și că detenția ei este necesară și proporțională pentru ca persoana să nu evadeze, să nu comită alte infracțiuni sau să împiedice buna desfășurare a justiției. Această măsură nu poate fi considerată ca fiind legitimă atunci când aceste obiective pot fi atinse prin aplicarea unor măsuri mai puțin invazive. Din acest considerent, aplicarea arestului se justifică doar când o altă măsură mai puțin gravă a fost considerată insuficientă pentru apărarea interesului individual sau public.

Cauza *Secrieru v. Republica Moldova* (nr. 20546/16, 23 octombrie 2018)

La 19 martie 2012 în privința reclamantului a fost inițiată urmărirea penală pentru comiterea infracțiunii de escrocherie, iar la 9 aprilie 2012 organul de urmărire penală a dispus localizarea reclamantului. La 16 iulie 2012 reclamantul a fost pus sub învinuire în contumacie. La 1 februarie 2013 autoritățile Federației Ruse au informat autoritățile din Republica Moldova despre faptul reținerii reclamantului pe teritoriul Rusiei. La 8 februarie 2013 instanța de judecată a dispus aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv (în contumacie) pe un termen de 30 de zile. Din cauza eșecului autorităților naționale cu privire la extrădarea reclamantului din Federația Rusă, acesta a fost eliberat din arest preventiv pe teritoriul acelu stat.

La 9 octombrie 2015 reclamantul a revenit în Republica Moldova, iar la 13 octombrie 2015 a fost reținut și plasat în arest preventiv. Reclamantul a fost deținut până la 9 martie 2016 când instanța de recurs a substituit arestul preventiv în formă de liberare provizorie sub control judiciar. Prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2017, reclamantul a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii de escrocherie și a fost condamnat la patru ani privațiune de libertate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, fiindu-i stabilit termen de probă de patru ani.

Reclamantul s-a plâns, în baza Articolului 5 §§ 1 și 3 din Convenție, că nu au existat motive relevante și suficiente pentru plasarea sa în arest, iar detenția în privința sa a fost arbitrară. Curtea a examinat plângerea reclamantului, în sensul Articolului 5 § 3 din Convenție. În acest context,

Curtea a reamintit faptul că, în cazul în care autoritățile dispun arestul preventiv al unei persoane pe motiv că aceasta nu a apărut în fața instanței fiind citată, acestea ar trebui să se asigure că persoana respectivă a fost notificată în mod corespunzător și a avut suficient timp să se conformeze, și să ia măsuri rezonabile pentru a verifica dacă aceasta într-adevăr s-a ascuns (*Vasiliciuc v. Republica Moldova*, nr. 15944/11, § 40, 2 mai 2017). Deși Guvernul a susținut că reclamantul a fost informat de către autoritățile Federației Ruse cu privire la pornirea urmăririi penale în privința sa, Curtea a notat că în timpul procedurilor interne astfel de declarații nu au fost prezentate de către procuror. De asemenea, Curtea a notat că după întoarcerea reclamantului în Republica Moldova, acesta a apărut imediat în fața organului de urmărire penală. Astfel, motivul cu referire la eschivarea reclamantului, invocat de către instanțele naționale atunci când au dispus și prelungit arestul preventiv în privința reclamantului mai mult de cinci luni, nu este relevant. De asemenea, Curtea a stabilit că motivele invocate de către instanțele naționale, cum ar fi riscul intervenției reclamantului în procesul de urmărire penală, precum și exercitarea presiunii asupra martorilor, nu pot fi considerate relevante și suficiente în circumstanțele prezentei cauzei, în absența oricărei fundamentări, a lipsei complexității cauzei și a gravității limitate a infracțiunii imputate reclamantului. Prin urmare, Curtea a conchis că nu au existat motive relevante și suficiente pentru a dispune și prelungi detenția reclamantului, hotărând, în consecință, că a avut loc încălcarea Articolului 5 § 3 din Convenție.

Cauza **Cotet v. Republica Moldova** (nr. 72238/14, 23 octombrie 2018)

Reclamantul s-a plâns în fața Curții, *inter alia*, în baza Articolului 5 §§ 3, 4 și 5 din Convenție, invocând că a fost deținut în arest preventiv aproximativ patru luni în condiții inadecvate de detenție. Fiind acuzat că în urma unei altercații, din imprudență a vătămat o persoană, acesta s-a plâns de lipsa unor temeiuri relevante și suficiente pentru aplicarea arestului, iar instanțele i-ar fi refuzat accesul la materialele conținute în dosarul penal și, că instanțele au examinat cererea sa *habeas corpus* timp de aproximativ trei săptămâni.

La 15 iunie 2014 a fost inițiată urmărirea penală în privința reclamantului, iar la 18 iunie 2014 procuratura a înaintat demers de aplicare a arestului preventiv pe un termen de 30 zile, care a și fost admis prin încheierea instanței din aceeași dată.

La 11 iulie 2014 în rezultatul examinării demersului procurorului de prelungire a arestului preventiv pe un termen de 30 zile, prin încheierea Judecătoriei Ialoveni a fost respins demersul procurorului, aplicând în privința reclamantului măsura preventivă sub formă de liberare provizorie sub control judiciar. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2014, încheierea din 11 iulie 2014 a fost casată, iar în privința reclamantului a fost prelungită măsura preventivă pe un termen de 30 de zile.

După pronunțarea încheierii din 11 iulie 2014, reclamantul s-ar fi eschivat de organul de urmărire penală, temei ce a condiționat reținerea acestuia la 25 august 2014 și continuarea menținerii în stare de arest în baza deciziei Curții de Apel din 22 iulie 2014. Ulterior, termenul fusese prelungit până la 20 noiembrie 2014.

La 1 septembrie 2014 reclamantul a depus o cerere *habeas corpus*, care a fost respinsă la 23 septembrie 2014.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2014, arestul preventiv în privința reclamantului a fost înlocuit cu liberare provizorie sub control judiciar începând cu acea dată. Prin sentința Judecătoriei

laloveni din 30 iunie 2016, reclamantul a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 287 alin. (1) și 157 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei definitive de 2 ani închisoare cu suspendarea condiționată pe un termen de 1 an și 6 luni. Sentința a fost menținută de către instanțele ierarhic superioare.

Cu referire la Articolul 5 § 3 din Convenție, Curtea a notat că, printre altele, cauza penală intentată împotriva reclamantului cu privire la vătămarea integrității corporale cauzată nu a avut un grad înalt de complexitate. De asemenea, a avut loc audierea unui număr redus de persoane prezente la momentul producerii faptelor. Cu referire la perioada de 11 iulie – 25 august 2014, s-a notat că reclamantul s-a aflat în libertate și aparent nu a existat riscul eschivării de la răspundere sau cel al ingerinței în bunul mers al urmăririi penale. Astfel, Curtea a statuat că nu au existat motive relevante și suficiente privind prelungirea arestului preventiv al reclamantului, și, în consecință, a avut loc încălcarea Articolului 5 § 3 din Convenție.

Cu referire la Articolul 5 § 4 din Convenție în ceea ce privește accesul la materialele dosarului, Curtea a declarat inadmisibil acest capăt de cerere în temeiul Articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție din cauza neepuizării căilor interne de recurs, iar cu privire la aspectul ce ține de examinarea cererii *habeas corpus* depusă de către partea apărării la 1 septembrie 2014 și respinsă la 23 septembrie 2014, Curtea a notat că această perioadă de examinare a cererii nu constituie un termen rezonabil, și, prin urmare, a avut loc încălcarea Articolului 5 § 4 din Convenție.

Reclamantul s-a plâns în baza Articolului 5 § 5 din Convenție de lipsa unui drept executoriu la despăgubiri pentru detenția sa neconformă standardelor impuse de către Articolul 5 §§ 1 și 4.

Guvernul a contestat acest argument și a susținut că există un remediu în dreptul intern, *id est* Legea nr. 1545, însă de vreme ce reclamantul nu fusese achitat, acesta nu îi era disponibil, iar Articolul 5 § 5 nu era aplicabil în cauza dată. Curtea a reiterat că dreptul la despăgubiri garantat de Articolul 5 § 5 din Convenție presupune constatarea încălcării unuia din celelalte alineate ale articolului fie de către o autoritate națională, fie de către instituțiile Convenției.

Curtea a luat act de poziția Guvernului cu privire la inaplicabilitatea Articolului 5 § 5 din Convenție în condițiile în care reclamantul nu fusese achitat de către instanțele naționale. Cu toate acestea, deoarece Curtea a constatat încălcarea Articolului 5 §§ 3 și 4 din Convenție în prezenta cauză, ea nu poate să ajungă la o altă concluzie decât cea adoptată în cauza *Guțu v. Moldova* (nr. 20289/02, §§ 72-74, 7 iunie 2007), în care constatase încălcarea Articolului 13 din Convenție din cauza lipsei unor remedii efective în dreptul intern cu privire la pretențiile reclamantului în baza Articolului 5 din Convenție.

În consecință, Curtea a constatat violarea Articolului 5 § 5 din Convenție și în prezenta cauză exact din același motiv, i.e. din cauza lipsei unui remediu național pentru încălcarea Articolului 5 §§ 3 și 4 din Convenție.

JURISPRUDENȚA RECENTĂ ÎMPOTRIVA ALTOR STATE

Cauza *Krassas v. Grecia* (nr. 45957/11, 28 iunie 2018)

În speță, o anchetă preliminară a fost pornită împotriva reclamantului în ianuarie 2010 și acesta a fost citat să se prezinte la ofițerul de urmărire penală. Negăsind reclamantul la locul indicat, ofițerul de poliție a lipit citația pe ușa clădirii. Reclamantul nu s-a conformat citației și pe numele

său a fost emis un mandat de arestare, care, de altfel, nu i-a fost adus la cunoștință. La 18 ianuarie 2011 președintele instanței de apel a decis să trimită cauza reclamantului în judecată și a ordonat prelungirea validității mandatului de arestare, precum și, în caz de arestare, menținerea reclamantului în detenție preventivă până la examinarea definitivă învinuirilor aduse acestuia. În aceeași zi, reclamantul a fost arestat la locul de muncă.

Curtea a constatat că reclamantul nu a primit citația de a compărea în fața ofițerului de urmărire penală din cauza unei greșeli în adresa de domiciliu. De asemenea, ea a constatat că ofițerul a emis un mandat de arestare la 4 ianuarie 2010 în privința reclamantului, invocând printre altele că acesta nu s-ar fi prezentat în fața sa, în timp ce reclamantul nu a luat cunoștință nici de acest mandat. Din circumstanțele cauzei rezultă că reclamantul fusese arestat după pronunțarea deciziei președintelui instanței de apel, care de altfel constituia o baza legală pentru detenția sa, astfel încât el nu a fost adus în fața unui magistrat care să examineze temeinicia detenției sale.

Similar cauzei *Piotr Nowak v. Polonia*⁵ (nr. 7337/05, 7 decembrie 2010), în care Curtea a constatat încălcarea Articolului 5 § 3 ca urmare a emiterii unui mandat de arest în lipsa reclamantului și a faptului că legea nu prevedea vreun control judiciar inițial automat al arestului, fiind condiționat doar de o cerere prealabilă din partea deținutului, Curtea a conchis că reclamantul, bănuind de comiterea unei infracțiuni, nu a avut parte de un control judiciar automat al detenției sale (bazate pe o bănuială rezonabilă că el ar fi comis o infracțiune), în timp ce un astfel de control depindea de o cerere depusă de el. La fel, perioada de 35 de zile în care a fost examinată cererea sa *habeas corpus* nu a fost compatibilă cu Articolul 5 § 4 din Convenție.

Prin urmare, Curtea a constatat încălcarea Articolului 5 §§ 3 și 4 din Convenție deoarece detenția provizorie a reclamantului nu constituise obiectul unui control judiciar automat și cererea sa de punere în libertate nu fusese examinată într-un termen rezonabil.

Cauza *Zagalski v. Polonia* (nr. 52683/15, 19 iulie 2018)

În speță, reclamantul a fost plasat în arest, fiind bănuind de trafic de droguri și proxenetism comis de un grup criminal organizat. Potrivit rechizitoriului, reclamantului i se imputa comiterea a 10 infracțiuni. În total în rechizitoriu figurau 17 persoane în calitate de învinuiți în comiterea a aproximativ 150 de infracțiuni. Instanțele naționale au justificat arestul prin bănuiala rezonabilă că comitere de către reclamant a infracțiunilor imputate, complexitatea cauzei, severitatea pedepsei prevăzute și riscul ingerinței în desfășurarea urmăririi penale.

Potrivit jurisprudenței Curții, în cauzele privind crimele organizate, o perioadă relativ lungă de detenție ar putea fi justificată de dificultățile particulare în examinarea acestor cauze în instanțele de judecată (*Celejewski v. Polonia*, nr. 17584/04, § 36, 4 mai 2006). Totuși, aceasta nu oferă autorităților prerogativa de a prelungi această măsură preventivă în mod nelimitat. Odată cu trecerea timpului, motivele inițiale ale detenției provizorii devin tot mai puțin relevante și instanțele naționale trebuie să se bazeze pe alte motive relevante și suficiente pentru a justifica continuarea privării de libertate (*Labita v. Italia*, [MC], nr. 26772/95, § 153, 6 aprilie 2000). În al doilea rând, chiar

⁵ CPP polonez, în vigoare din 1 iulie 2015, prevede obligația de a aduce în mod prompt în fața instanței de judecată persoana deținută în baza unui mandat de căutare, excepție fiind cazul când procurorul de caz a revocat arestul preventiv sau l-a substituit cu o măsură preventivă non-privativă de libertate. Persoana arestată în baza unui mandat trebuie adusă imediat în fața unei instanțe pentru ca aceasta să statueze asupra menținerii, schimbării sau a revocării măsurii preventive.

dacă în anumite circumstanțe detenția provizorie este prelungită peste durata general acceptată de către jurisprudența Curții, ar fi necesare motive deosebit de plauzibile pentru a justifica o astfel de detenție (*Pasiński v. Polonia*, nr. 6356/04, § 44, 20 iunie 2006).

În pofida complexității cauzei împotriva reclamantului și celorlalți coacuzăți, Curtea a constatat că motivele oferite de către instanțele naționale nu au putut justifica întreaga perioadă (3,5 ani) de detenție a reclamantului.

Cauza Lakatos v. Ungaria (nr. 21786/15, 26 iunie 2018)

La 26 februarie 2011 reclamantul a fost plasat în arest, fiind bănuït de omor agravat. Curtea a justificat necesitatea detenției preventive prin riscul exercitării presiunilor asupra martorilor, situația sa financiară neclară și severitatea pedepsei prevăzute de legislația internă, care putea determina eschivarea lui. La 21 martie 2011 arestul preventiv al reclamantului a fost prelungit, invocându-se din nou severitatea pedepsei, precum și faptul că reclamantul nu avea nici adresă permanentă de trai și nici un venit regulat, existând astfel riscul de evadare. La fel, instanța a indicat că exista riscul ingerinței în cursul urmăririi penale dacă el ar amenința martorii sau ar distruge probele materiale. Reclamantul a contestat decizia, invocând că el avea familie, că nu avea antecedente penale și că el cooperase cu organele de urmărire penală. Decizia a fost menținută, fiind indicat că detenția reclamantului era mai importantă decât interesul acestuia să-i fie respectat dreptul la libertate. Ulterior, detenția reclamantului a fost prelungită de câteva ori, invocându-se aceleași temeuri.

Curtea a notat că deși exista o bănuială rezonabilă că reclamantul ar fi comis o infracțiune, aceasta nu poate servi ca unic temei pentru a justifica detenția preventivă, care trebuie să fie susținută și de alte temeuri suplimentare.

Justificând necesitatea plasării reclamantului în detenție, autoritățile judiciare naționale au invocat riscul eschivării sau al ingerinței reclamantului în buna desfășurare a justiției prin exercitarea presiunii asupra martorilor, referindu-se la un incident în care reclamantul ar fi amenințat martorii cu intenția de a-i descuraja de la depunerea de depoziții. Curtea a notat că un an după plasarea reclamantului în detenție preventivă autoritățile nu au reușit să clarifice cum acel incident ar fi putut determina o ingerință din partea reclamantului dacă acesta s-ar afla în libertate, din moment ce acestea au dispus de suficient timp să obțină declarațiile martorilor în așa fel, încât să asigure veridicitatea lor, ceea ce ar fi exclus necesitatea continuării privării de libertate a reclamantului.

Analizând riscul eschivării din cauza lipsei unui loc de muncă și a unui loc permanent de trai, Curtea a indicat că, deși sunt relevante, aceste temeuri nu pot fi decisive, deoarece deciziile judiciare nu indicau de ce acele riscuri nu puteau fi minimalizate prin alte metode de asigurare a prezenței reclamantului în instanța de judecată.

De asemenea, Curtea a notat că instanțele naționale nu au luat în considerare declarația unei persoane de a oferi garanții în privința reclamantului, inclusiv de a-l găzdui pe acesta. Fără a se referi la normele de procedură penală aplicabile, instanțele s-au bazat și pe faptul că reclamantul nu a prezentat documente referitoare la situația sa financiară.

Curtea a considerat că instanțele naționale au eșuat să acorde atenție deosebită posibilității de aplicare a altor măsuri preventive prevăzute expres în legislația națională pentru a asigura buna desfășurare a procesului penal, e.g. eliberarea pe cauțiune sau arestul la domiciliu, așa cum a solicitat reclamantul.

Prin urmare, Curtea a conchis că durata de peste trei ani și jumătate în care reclamantul s-a aflat în detenție preventivă s-a bazat pe motive stereotipice și generale, iar instanțele naționale au eșuat să demonstreze aplicabilitatea acestora la circumstanțele particulare ale cauzei reclamantului.

Cauza *Lipayev v. Rusia* (nr. 66921/16, 15 mai 2018)

La 18 aprilie 2016 reclamantul a fost reținut, iar la 4 zile mai târziu instanța a dispus plasarea acestuia în arest preventiv. Ulterior, detenția sa a fost prelungită la 15 iunie și 14 septembrie 2016. La 25 aprilie, 20 iunie și 16 septembrie 2016 reclamantul a contestat încheierile de aplicare și prelungire a detenției sale preventive. Acestea însă au fost respinse prin deciziile judecătorești din 1 iunie, 5 iulie și, respectiv, 25 octombrie 2016. Reclamantul a invocat în fața Curții că recursurile sale împotriva încheierilor respective nu au fost examinate prompt.

Curtea a reiterat că ea constatase încălcarea Articolului 5 § 4 în numeroase cauze, atunci când procedurile de examinare a legalității detenției reclamantilor au durat de la 20 la 27 de zile, indicând că tergiversările respective fuseseră imputabile autorităților.

Curtea a notat că recursul reclamantului împotriva încheierii de aplicare a arestului preventiv din 15 iunie 2016 a fost examinat în termen de 15 zile, ceea ce a corespuns cerinței de celeritate prevăzute de Articolul 5 § 4. În pofida acestui fapt, durata de 37 și 39 de zile de examinare a recursurilor împotriva prelungirii detenției preventive a reclamantului din 22 aprilie și 14 septembrie 2016 nu fuseseră compatibile cu exigențele celerității impuse de Articolul 5 § 4 din Convenție.

Cauza *Teymurazyan v. Armenia* (nr. 17521/09, 15 martie 2018)

Cauza s-a referit în principal la plângerea reclamantului potrivit căreia legea armeană nu prevedea compensații morale pentru maltratare și detenție ilegală. În aprilie 2005 a fost intentat un caz penal împotriva reclamantului pentru asaltarea a doi ofițeri ai poliției rutiere și a fost plasat în arest preventiv pentru o lună și jumătate. Reclamantul a fost achitat în februarie 2006, după ce instanța a constatat că ofițerii de poliție înșși au fost violenți și l-au rănit. Instanța a mai declarat că arestarea și detenția lui au fost ilegale. Ofițerii de poliție nu au fost urmăriți penal, deoarece în noiembrie 2006 instanța de apel a constatat că, potrivit legii armene, nu a fost posibilă redeschiderea procedurii dacă autoritatea de urmărire penală decisese anterior, i.e. în iunie 2005, să nu-i pună sub învinuire pe ofițerii respectivi de poliție. Acțiunea civilă a reclamantului de solicitare a despăgubirii pentru prejudiciul moral a fost respinsă pe motiv că această compensație nu era prevăzută de legea națională. Reclamantul s-a plâns în special de faptul că nu exista nicio prevedere legală pentru compensarea prejudiciului moral pentru maltratare sau arestare ilegală și detenție, încălcându-se astfel Articolul 13 (dreptul la un remediu efectiv) și Articolul 5 § 5 (dreptul la libertate și securitate – dreptul la despăgubire) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Curtea a notat că Articolul 5 § 5 nu trebuie interpretat ca acordând în mod automat dreptul de a obține compensații de natură pur pecuniară, ci trebuie să ofere un asemenea drept pentru stresul, anxietatea și frustrarea suferite de către o persoană ca urmare a unei violări a altor prevederi ale Articolului 5 din Convenție⁶. În același timp, Curtea a menționat că instanțele naționale

⁶ Aceleași constatări privind încălcarea Articolului 5 § 5 din Convenție au fost făcute de către Curte și în cauzele *Poghosyan și Baghdasaryan v. Armenia* (nr. 22999/06, 12 iunie 2012) și *Khachatryan și alții v. Armenia* (nr. 23978/06, hotărârea din 27/11/2012). La 19 mai 2014 Adunarea Națională a Republicii Armenia a adoptat Legea privind „modificarea și completarea Codului civil al Republicii Armenia” care a intrat în vigoare la 1 noiembrie 2014. Obiectivul

respinseseră acțiunea civilă depusă de către reclamant în vederea reparării prejudiciului moral provocat, întrucât legislația nu prevedea „compensații pentru prejudiciul moral” ca o formă a compensației. Curtea a indicat că lipsa prevederii compensării prejudiciului de natură morală în legislație este contrară garanțiilor Articolului 5 § 5 din Convenție.

urmărit prin aceste amendamente a fost crearea unui mecanism pentru repararea prejudiciului moral provocat în urma violării drepturilor și a libertăților fundamentale garantate de Convenție. Instanțele naționale dispun de o oarecare marjă de apreciere. Potrivit Codului civil, instanțele trebuie să determine cuantumul compensației pentru prejudiciul moral potrivit principiului rezonabilității, echității și al proporționalității. În determinarea prejudiciului moral, instanțele trebuie să ia în considerare natura, gradul și durata suferinței fizice sau psihice, consecințele prejudiciului provocat, existența vinovăției la momentul cauzării prejudiciului, particularitățile personale ale victimei care a suferit un prejudiciu moral, precum și alte circumstanțe relevante (vinovăția funcționarului public la momentul cauzării prejudiciului). Prejudiciul moral urmează a fi reparat indiferent de vinovăția funcționarului public la momentul cauzării prejudiciului.

CONCLUZII

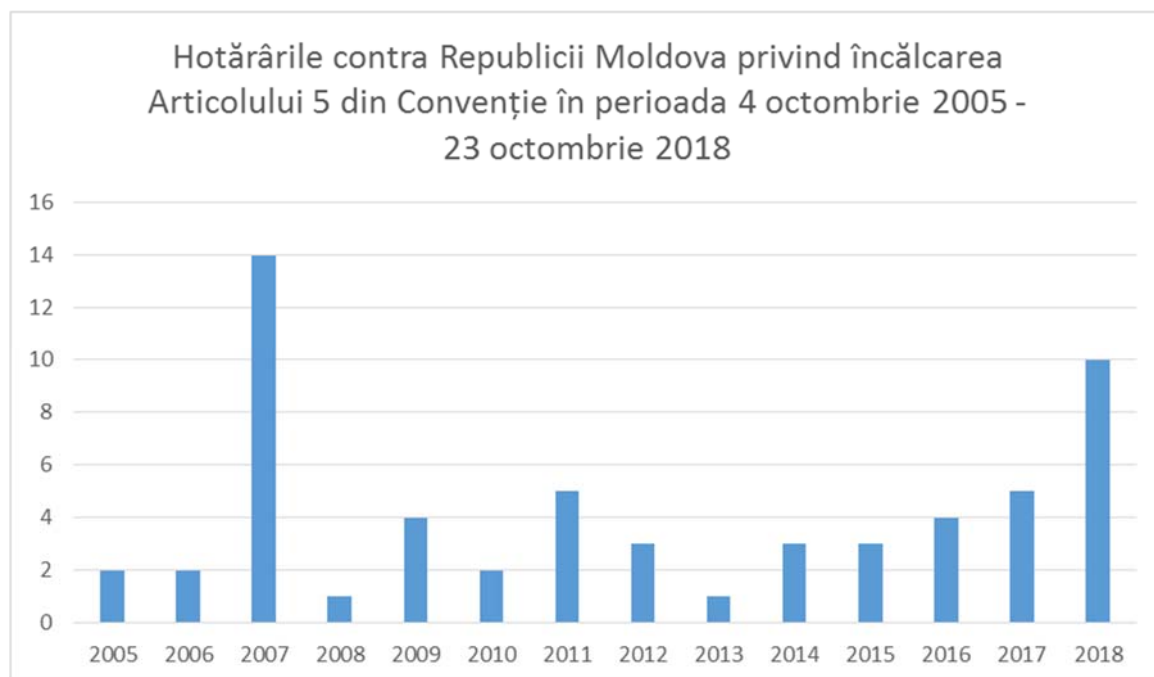
Din hotărârile și deciziile pronunțate împotriva Republicii Moldova după cauza *Buzadji v. Republica Moldova* (nr. 23755/07, 5 iulie 2016) rezultă că statul nostru se confruntă cu o varietate de probleme ce duc la încălcarea Articolului 5 din Convenție. Una dintre acestea o constituie implementarea necorespunzătoare a legislației în vigoare de către autoritățile naționale, deoarece în multe cauze Curtea nu constată vreo imperfecțiune în legislația națională, i.e. din perspectiva calității legii, ci constată eșecul procurorilor și a instanțelor naționale de a respecta normele în vigoare prin aplicarea lor corespunzătoare, e.g. din cauza lipsei de diligență, – pe de o parte – prin înaintarea unor demersuri nemotivate și nejustificate de aplicare a arestului preventiv și – pe de altă parte – prin emiterea unor încheieri și decizii lipsite de argumentări plauzibile de admitere a acelor demersuri.

Cu toate acestea, nu sunt neglijabile nici situațiile în care Curtea constată caracterul imperfect al legislației în vigoare, în special cu privire la lipsa unor remedii efective pentru încălcările Articolului 5 §§ 1-4 din Convenție. Este imperativ ca autoritățile naționale să țină cont de jurisprudența Curții în procesul de elaborare sau ajustare a legislației, iar în cazul inexistenței unor norme ce ar reglementa o anumită situație instanțele de judecată să aplice direct standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului generate de către jurisprudența Curții, indiferent dacă aceasta se referă la cauze îndreptate împotriva Republicii Moldova sau a altor state părți la Convenție.

În egală măsură, jurisprudența recentă versus Republica Moldova denotă existența continuă a cazurilor în care instanțele judecătorești naționale constată încălcarea Articolului 5 din Convenție, însă eșuează în acordarea unei compensații suficiente pentru a determina un reclamant să-și piardă statutul de victimă a unei încălcări comise împotriva sa. Din moment ce asemenea reclamanți continuă să fie victime ale încălcării Articolului 5, ei sunt îndreptățiți să se adreseze Curții, având șanse foarte mari să se prevaleze de jurisprudența constantă a acesteia și să obțină despăgubiri în conformitate cu standardele impuse de către Convenție. Prin urmare, instanțele naționale trebuie să țină cont de satisfacția echitabilă acordată de către Curte în situații similare și să acorde despăgubiri comensurabile în acest sens pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea Articolului 5 din Convenție. De asemenea, a fost constatată inaplicabilitatea Legii nr. 1545 în unele situații în care aplicarea acesteia ar fi oportună. Din acest considerent, legea respectivă ar trebui modificată în asemenea mod încât persoana ale cărei drepturi garantate de Articolul 5 din Convenție au fost încălcate să poată beneficia de o satisfacție echitabilă în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în acest sens.

ANEXE

Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în care a fost constatată încălcarea Articolului 5 din Convenție de către Republica Moldova

Nr.	Cauza	Hotărârea din	Constatarea Curții
1.	Becciev v. Moldova, nr. 9190/03	04/10/2005	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor „relevante și suficiente” a arestului preventiv.</i> Curtea a notat că temeiurile pe care s-au bazat instanțele naționale au fost gravitatea infracțiunii incriminate reclamantului, riscul eschivării și necesitatea asigurării unei bune desfășurări a urmăririi penale. Argumentele reclamantului privind comportamentul său ireproșabil în timpul urmăririi penale, legătura cu familia, disponibilitatea de a preda pașaportul, precum și faptul că mai multe persoane se ofereau să depună garanție personală în vederea eliberării lui nu au fost luate în considerație de instanțele de judecată. Curtea a constatat că detenția reclamantului s-a bazat în mod abstract și stereotipic pe temeiurile formale prevăzute de lege pentru aplicarea arestului, fără a demonstra aplicabilitatea lor în cazul reclamantului. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza refuzului nemotivat al instanței de judecată de a audia un martor al apărării.</i> Curtea a notat că deși le revine în primul rând instanțelor naționale să evalueze admisibilitatea, relevanța și importanța probelor într-o cauză, declarațiile martorului indicat de reclamant puteau pune la îndoială întreaga bază legală a arestului și detenției sale, iar refuzul nejustificat al instanțelor de a-l audia pe acest martor au încălcat dreptul reclamantului prevăzut de Articolul 5 § 4 din Convenție.
2	Șarban v. Moldova,	04/10/2005	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor „relevante și suficiente” a arestului preventiv.</i> Similar cauzei <i>Becciev</i>, Curtea a notat că instanțele naționale nu au luat în considerație

	nr. 3456/05		<p>argumentele reclamantului în favoarea eliberării precum comportamentul ireproșabil la urmărirea penală, legătura cu familia, predarea pașaportului și garanțiile personale ale terților, iar instanțele de judecată au repetat în deciziile lor într-un mod abstract și stereotipic motivele formale pentru detenție prevăzute de lege.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza duratei de timp în care a fost examinată cererea reclamantului habeas corpus.</i> Cererea habeas corpus a fost depusă la 13 ianuarie 2005 și a fost respinsă la 2 februarie 2005. Curtea a considerat că perioada de 21 de zile pentru a examina cererea reclamantului nu a corespuns cerinței de promptitudine prevăzută de 5 § 4, iar chestiunile administrative cu care s-au confruntat instanțele cum ar fi conexarea cauzelor, formarea unei noi componente a instanței care să se pronunțe asupra cauzelor conexe și examinarea cererii de recuzare în privința unui judecător nu justificau această perioadă.
3	Boicenco v. Moldova, nr. 41088/05	11/07/2006	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției reclamantului în lipsa unui mandat de arest.</i> Curtea a notat că nici o prevedere legală nu prevedea detenția reclamantului fără un mandat de arest, întrucât articolul 25 din Constituție prevedea că arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile, iar CPP stabilea la articolul 177 că arestarea preventivă se aplică numai conform hotărârii instanței de judecată. Prin urmare, detenția reclamantului după expirarea mandatului de arest la 23 iulie 2005 nu a fost bazată pe o prevedere legală. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza incompatibilității articolului 191 CPP cu articolul 5 § 3 din Convenție.</i> Curtea a notat similitudinea acestei alegații cu cele invocate în cauza <i>S.B.C. v. Regatul Unit</i>, în care reclamantul s-a plâns în fața Curții că legislația engleză nu le acorda dreptul unei anumite categorii de persoane de a fi eliberate pe cauțiune. Articolul 191 CPP al Republicii Moldova prevedea că liberarea provizorie sub control judiciar a persoanei deținute se aplica numai în cazul infracțiunilor cu intenție pentru care legea prevede o pedeapsă care nu depășește 10 ani închisoare. Curtea a notat că dreptul de eliberare provizorie nu poate în principiu fi dinaintea exclus de legiuitor și a constatat încălcarea Articolului 5 § 3 în speță. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din motiv că detenția nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente”.</i> Făcând referire la cauzele <i>Becciev și Șarban</i>, Curtea a constatat că instanțele naționale au dispus arestarea reclamantului și prelungirea arestului, făcând referire la legea aplicabilă, fără însă a demonstra riscurile ca reclamantul ar putea împiedica procesul, s-ar putea ascunde sau ar putea săvârși alte infracțiuni și fără a combate argumentele avocaților reclamantului în favoarea eliberării.
4	Holomiov v. Moldova, nr. 30649/05	07/11/2006	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției reclamantului în lipsa unui mandat de arestare.</i> Curtea a notat că după 23 mai 2002 nici un mandat de arest nu a fost emis de instanța de judecată, autorizând sau prelungind arestul reclamantului. Făcând referire la cauza <i>Boicenco</i> în care a fost examinată aceeași chestiune, Curtea a constatat că detenția reclamantului după expirarea mandatului de arest în mai 2002 nu s-a bazat pe o prevedere legală și a constatat încălcarea Articolului 5 § 1 din Convenție.
5	Castravet v. Moldova, nr. 23393/05	13/03/2007	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor „relevante și suficiente” la aplicarea arestului preventiv.</i> Curtea a notat că deși exista o bănuială rezonabilă că reclamantul a comis o infracțiune, în motivarea deciziilor privind arestul preventiv al reclamantului, instanțele naționale s-au limitat doar la parafrazarea temeiurilor

			<p>pentru detenție prevăzute de CPP, fără a explica cum ele se aplicau în cazul reclamantului.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza lipsei confidențialității convorbirilor dintre reclamant și avocatul său.</i> Curtea a notat că potrivit informației de care ea dispunea, existența unui perete de sticlă a creat impedimente reale pentru confidențialitatea discuțiilor și schimbul de documente dintre avocat și clienți deținuți la CCCEC. Prin urmare, imposibilitatea reclamantului de a discuta direct cu avocatul său chestiuni relevante pentru apărarea sa și pentru contestarea arestului său preventiv, fără a fi separați de peretele de sticlă, a afectat dreptul său la apărare și a fost contrar Articolului 5 § 4.
6	Istratii și alții v. Moldova, nr. 8721/05 8705/05 8742/05	27/03/2007	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că deciziile instanțelor prin care s-a dispus detenția provizorie a reclamantilor și cele prin care au fost respinse cererile lor habeas corpus nu s-au bazat pe motive „relevante și suficiente”.</i> Făcând referire la cauza Șarban, Curtea a indicat că nici un element nu îi permite să ajungă la o altă concluzie în această cauză. Ea a indicat că instanțele naționale nu au luat în considerație nici un motiv invocat de reclamant și nu au identificat nici un caz excepțional care să justifice prelungirea arestului reclamantului așa cum prevedea articolul 186 alin. (3) din CPP. Totodată, la 29 aprilie 2005 instanța a dispus eliberarea reclamantilor din detenție în baza unor motive pe care reclamantii le-au invocat încă la începutul detenției lor. Prin urmare, Curtea a constatat că până la această dată detenția continuă a reclamantilor nu a fost justificată în mod corespunzător. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza încălcării dreptului lor de a comunica în condiții de confidențialitate cu avocații lor.</i> Cu referire la acest capăt de cerere, Curtea a ajuns la aceeași concluzie ca în cauza <i>Castravet</i>.
7	Modârcă v. Moldova, nr. 14437/05	10/05/2007	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția reclamantului după 24 octombrie 2004 nu s-a bazat pe o prevedere legală.</i> Reclamantul a invocat că după expirarea termenul prevăzut de ultima încheiere judecătorească privind arestul său preventiv, nici o altă încheiere care să-l prelungească nu a fost pronunțată. Curtea a constatat similitudinea acestei cauze cu cauzele <i>Boicenco</i> și <i>Holomiov</i> și, prin urmare, a ajuns la aceeași concluzie privind încălcarea Articolului 5 § 1. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că arestul preventiv nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente”.</i> Ca și în cauza <i>Șarban</i>, Curtea a constatat că instanțele judecătorești naționale s-au limitat la parafrizarea motivelor pentru detenție prevăzute de CPP, fără a explica cum acestea se aplică cauzei reclamantului. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza ingerinței în dreptul reclamantului de a comunica cu avocatul său în condiții de confidențialitate.</i> Cu privire la acest aspect, Curtea a ajuns la aceeași concluzie ca în cauzele <i>Castravet</i> și <i>Istratii și alții</i>.
8	Guțu v. Moldova, nr. 20289/02	07/06/2007	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că a fost deținut timp de aproximativ douăsprezece ore fără niciun temei legal.</i> În speță, reclamanta a fost reținută din cauza nesubordonării cererii legitime a colaboratorului poliției, potrivit art. 174 din CCA, după ce ar fi refuzat să meargă la secția de poliție cu fiul minor bănuit de comiterea unui furt din cauza că nu fusese citată în prealabil. Curtea a notat că potrivit CPP, reclamanta și fiul ei puteau fi aduși silit la organul de urmărire penală doar dacă ei refuzau să se prezinte după ce au fost citați. La fel, potrivit articolelor 93, 96 și 109 din CPP, nici măsură de investigație nu putea fi luată în ceea ce privește fapta în a

			cărei comitere era bănuțit fiul reclamantei, decât după pornirea procesului penal, iar acesta a fost pornit abia la 11 ianuarie 2002. Prin urmare, Curtea a conchis că detenția reclamantei din cauza neconformării cererii legitime a colaboratorului poliției nu putea fi considerată „legală” prin prisma Articolului 5 § 1 al Convenției.
9	Gorea v. Moldova, nr. 21984/05	17/07/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția provizorie a reclamantului nu a avut o bază legală.</i> Curtea a reiterat constatările sale în cauzele <i>Boicenco și Holomiov</i> și a constatat că arestul preventiv al reclamantului după 1 iunie 2005 când a expirat termenul prevăzut în ultima încheiere judecătorească nu s-a bazat pe o prevedere legală.
10	Stici v. Moldova, nr. 35324/04	23/10/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că arestul preventiv al reclamantului după 14 august 2004 nu a fost prelungit printr-o decizie judecătorească.</i> Curtea a ajuns la aceeași concluzie ca în cauzele <i>Boicenco, Holomiov și Modârcă</i> . - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor „relevante și suficiente” la detenția provizorie a reclamantului.</i> Având în vedere constatarea încălcării Articolului 5 § 1 în cazul detenției reclamantului după 14 august 2004. Curtea a examinat existența motivelor relevante și suficiente până la această dată. Curtea a ajuns la aceeași concluzie privind încălcarea Articolului 5 § 3 ca în cauza <i>Șarban</i> din cauza parafrazării motivelor prevăzute de CPP, fără a se explica cum ele se aplicau reclamantului. Cu toate acestea, instanțele naționale au făcut referire la pașaportul românesc al reclamantului, care i-ar fi permis să se ascundă peste hotarele țării și la lipsa unui loc permanent de muncă. Totuși, instanțele judecătorești nu au răspuns la argumentul reclamantului că pașapoartele puteau fi ridicate de autorități și că existau alte măsuri preventive alternative care oferă garanții împotriva ascunderii de organele de urmărire penală.
11	Țurcan și Țurcan v. Moldova, nr. 39835/05	23/10/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că arestul preventiv al reclamanților nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente”.</i> Curtea nu a considerat că această cauză poate fi distinsă de cauza <i>Șarban</i> în ceea ce privește relevanța și suficiența motivelor pentru arestarea preventivă - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza că primul reclamant și avocatul său nu au avut acces la dosarul penal pentru a contesta arestarea preventivă.</i> Curtea a notat că nu a fost adus niciun motiv pentru păstrarea în secret a acestei informații și că D.T. nu a putut să conteste, în mod corespunzător, motivele arestării sale. În astfel de circumstanțe, nu poate fi afirmat faptul că, în această cauză, principiul „egalității armelor”, în sensul articolului 5 § 4 al Convenției, a fost respectat. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 în privința celui de-al doilea reclamant din cauza refuzului instanțelor judecătorești de a audia un martor cu privire la temeiurile celei de-a doua arestări a sa.</i> Curtea a considerat că, astfel, declarațiile lui C.N. constituiau un element important pentru determinarea faptului dacă V.T. a exercitat presiuni asupra ei și dacă el trebuia din nou arestat. Omișiunea de a o audia a lipsit apărarea de singura sa șansă de a-l convinge pe judecătorul de instrucție de lipsa vreunui motiv pentru arestarea reclamantului. De asemenea, Curtea a notat că, în declarațiile date de C.N. procurorului, după publicarea în ziar a materialului despre ea, aceasta a susținut, în mod explicit, că V.T. nu a interacționat cu ea în niciun fel și că, în afară de cazul când ea l-a salutat pe acesta în holul băncii, ea nu a avut nicio discuție cu el. Potrivit lui V.T., declarațiile lui C.N. au fost, în mod grosolan, interpretate incorect de către acuzare pentru a asigura arestarea

			<p>lui. Curtea a reamintit că, deși ține în primul rând de instanțele judecătorești naționale să evalueze admisibilitatea, relevanța și importanța probelor într-o cauză, anume pentru a evita pericolul interpretării incorecte a declarațiilor martorului și pentru a evita aplicarea arestării în lipsa unui temei corespunzător, C.N. trebuia audiată în fața instanței judecătorești.</p>
12	Stepuleac v. Moldova, nr. 8207/06	06/11/2007	<p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că cele două arestări ale reclamantului nu s-au bazat pe o bănuială rezonabilă că el ar fi comis o infracțiune.</i> În privința primului arest al reclamantului, nici una din instanțele ce au examinat acțiunile procurorului și demersurile pentru aplicarea arestării nu s-a referit la chestiunea dacă a existat o bănuială rezonabilă că reclamantul a săvârșit o infracțiune, în pofida susținerii reclamantului că el era nevinovat. Având în vedere circumstanțele, în special decizia procurorului de a include numele reclamantului în lista persoanelor bănuite fără o declarație a victimei sau orice alte probe care să-l indice pe reclamant (a se vedea <i>Elci și alții v. Turcia</i>, nr. 23145/93 și 25091/94, § 674, 13 noiembrie 2003) și omisiunea procurorului de a efectua o cercetare veritabilă a faptelor esențiale, pentru a verifica dacă plângerea a fost întemeiată, Curtea conchisă că informația de care dispune nu „convinge un observator obiectiv că persoana în cauză ar fi putut săvârși infracțiunea”. În ceea ce privește al doilea arest al reclamantului, Curtea a constatat similitudini între cele două aresturi. Dacă reclamantul a fost sau nu arestat în mod deliberat sau ca urmare a unei omisiuni de a examina, în mod corespunzător, faptele cauzei sau ale unei erori <i>bona fide</i>, la fel ca și în cazul primei sale arestări, Curtea nu a văzut în dosar, nicio probă care să susțină o bănuială rezonabilă că reclamantul a săvârșit o infracțiune.</p>
13	Muşuc v. Moldova, nr. 42440/06	06/11/2007	<p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției reclamantului în lipsa bănuielii rezonabile precum că a săvârșit o infracțiune.</i> Curtea nu a considerat că materialele prezentate de procuratură, pe care s-au bazat instanțele de judecată naționale pentru a-l aresta pe reclamant, erau suficiente pentru a convinge un observator obiectiv că reclamantul ar fi putut săvârși infracțiunea imputată lui.</p> <p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente a arestului.</i> Curtea a considerat că această cauză nu poate fi distinsă de cauzele <i>Șarban și Becciev</i> în ceea ce privește relevanța și suficiența motivelor pentru arestare.</p> <p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că reclamantului i s-a cerut să plătească cauțiune și a continuat să fie deținut pe motiv că nu a plătit-o.</i> Curtea a notat că cerința ca reclamantul să plătească cauțiunea și continuitatea detenției sale ca urmare a omisiunii de a o plăti a constituit o altă violare a Articolului 5 § 3.</p> <p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza limitării accesului la materialele în baza cărora a fost depus demersul de arestare.</i> Curtea a reiterat că la examinarea unui recurs împotriva arestului preventiv trebuie să se asigure garanțiile unei proceduri judiciare. Procedurile trebuie să fie contradictorii și trebuie să asigure întotdeauna „egalitatea armelor” între părți, procuror și persoana lipsită de libertate. Egalitatea armelor nu este asigurată dacă apărării i se neagă accesul la acele documente din dosarul penal care sunt esențiale pentru a contesta, în mod efectiv, legalitatea, în sensul Convenției, a detenției clientului său. Curtea a optat că reclamantul și avocații acestuia au cerut de multe ori să li se dea o copie a înscrisului care conținea declarația lui E.S., însă instanțele judecătorești nu au reacționat în niciun fel la aceste cereri.</p>

			- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza neasigurării convorbirilor confidențiale cu avocatul. Curtea a indicat că a constatat deja violări în cauze similare precum <i>Castraveț, Istratii și alții și Modârcă</i> și a constatat aceeași violare în această speță.</i>
14	Cebotari v. Moldova, nr. 35615/06	13/11/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 și a Articolului 18 al Convenției combinat cu Articolul 5. Curtea a reamintit că restrângerea dreptului la libertate impusă în temeiul Articolului 5 § 1 (c) trebuie justificată prin scopul acestei prevederi. În această cauză, Guvernul nu a convins Curtea că a existat o bănuială rezonabilă precum că reclamantul a săvârșit o infracțiune și, prin urmare, nu a existat o justificare pentru reținerea și arestarea acestuia. Într-adevăr, având în vedere concluzia sa din paragraful 141 al hotărârii <i>Oferta Plus</i>, Curtea nu poate decât să conchidă că scopul real al urmăririi penale și a reținerii și arestării reclamantului a fost de a exercita presiune asupra acestuia cu scopul de a împiedica <i>Oferta Plus</i> să-și mențină cererea sa la Curte. Prin urmare, ea constată că restrângerea dreptului reclamantului la libertate a fost aplicată cu un alt scop decât cel prevăzut în articolul 5 § 1 (c). Din aceste considerente, a avut loc o violare a Articolului 18 al Convenției combinat cu Articolul 5 § 1.</i>
15	Țurcan v. Moldova, nr. 10809/06	27/11/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția reclamantului 20 februarie 2006 nu a avut o bază legală. Curtea a ajuns la aceeași concluzie ca în cauzele <i>Boicenco, Holomiov și Modârcă</i>, după ce expirase termenul detenției reclamantului prevăzut în decizia instanței și arestul nu a fost ulterior prelungit în temeiul unei noi decizii emise în acest sens.</i>
16	Ursu v. Moldova, nr. 3817/05	27/11/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că arestul preventiv al reclamantului după 3 august 2004 nu a avut o bază legală. Această cauză a fost similară cauzei <i>Boicenco și Holomiov</i>.</i>
17	David v. Moldova, nr. 41578/05	27/11/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că internarea forțată a reclamantului într-un spital psihiatric a fost ilegală și arbitrară. Curtea a reiterat că o persoană nu poate fi considerată „alienată”, în sensul articolului 5 § 1 al Convenției, și privată de libertatea sa, decât dacă sunt întrunite cel puțin următoarele trei condiții: trebuie demonstrat în mod credibil că persoana este alienată; tulburarea mintală trebuie să fie de o așa natură sau grad încât să justifice detenția obligatorie; și valabilitatea detenției continue depinde de persistența unei asemenea tulburări. Ea a considerat că niciuna din aceste condiții nu a fost întrunită în cazul reclamantului. În septembrie 2004, reclamantul a inițiat proceduri judiciare civile împotriva Ministerului Finanțelor, solicitând compensații. El a susținut, inter alia, că, după tratamentul medical forțat la care a fost supus în anii 1987-1988, el a început să aibă probleme de sănătate, în special, el și-a pierdut memoria, a devenit închis în sine și instabil din punct de vedere emoțional și că, din acest motiv, a fost nevoit să trăiască dintr-o indemnizație mică de invaliditate. În cadrul procedurilor judiciare, Ministerul Finanțelor, ținând cont de tratamentul medical la care a fost supus anterior reclamantul, a pus la îndoială capacitatea acestuia de a intenta o acțiune judiciară. Curtea a conchis că încheierea judecătorească din 14 martie 2004 prin care s-a dispus a dispus efectuarea unei examinări medicale în staționar a reclamantului avea exclusiv scopul de a stabili capacitatea reclamantului de a depune acțiunea pe care a înaintat-o împotriva statului, și nu de</i>

			a-l proteja pe el sau pe alții. Prin urmare, detenția sa forțată din momentul în care el și-a exprimat dorința de a părăsi spitalul a fost contrară însăși esenței excepției prevăzute de sub-paragraful (e) al Articolului 5 § 1 al Convenției.
18	Popovici v. Moldova, nr. 289/04 și 41194/04	27/11/2007	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că motivele invocate de către instanțele naționale pentru a justifica arestul preventiv al reclamantului au fost generale și formale. Curtea a constatat similitudinea acestei cauze cu Becciev și Șarban și a indicat că instanțele naționale nu au demonstrat motivele pentru care considerau întemeiate riscurile ca reclamantul s-ar putea eschiva sau ar putea împiedica aflarea adevărului în procesul penal. Prin urmare, motivele pe care s-au bazat instanțele de judecată pentru a justifica arestul preventiv al reclamantului nu au fost „relevante și suficiente”.</i>
19	Malai v. Moldova, nr. 7101/06	13/11/2008	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că motivele invocate de către instanțele naționale pentru a justifica arestul preventiv al reclamantului nu au fost „relevante și suficiente”. Curtea a constatat Curtea a constatat violarea Articolului 5 § 3 al Convenției din cauza motivelor insuficiente aduse de instanțele judecătorești pentru detenția reclamanților, care nu au arătat motivele pentru care ele au considerat întemeiate acuzațiile că reclamantul putea să se ascundă sau să comită alte infracțiuni.</i>
20	Paladi v. Moldova, nr. 39806/05 [MC]	10/03/2009	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza lipsei unei baze legale pentru detenția reclamantului după expirarea termenului prevăzut în ultima încheiere privind arestul său preventiv. Constatând similitudinea acestei cauze cu cauza Boicenco și Holomiov, Curtea a constatat că arestului preventiv al reclamantului după 22 octombrie 2004 nu s-a bazat pe o prevedere legală.</i>
21	Străisteanu și alții v. Moldova, nr. 4834/06	07/04/2009	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 în privința detenției primului reclamant dintre 18 august și 17 noiembrie 2005 din cauza că la 18 august 2005 instanța a dispus eliberarea sa din arest, iar judecătorul care a emis un mandat de arest la 22 august 2005 a încălcat jurisdicția teritorială. Curtea a indicat că încheierea din 18 august 2005 privind eliberarea reclamantului din detenție nu a fost contestată de către procuror și, prin urmare, era valabilă. În loc să o respecte, procurorul a încercat să o ocolească prin depunerea unui demers la o altă instanță bazându-se pe un episod al pretensei infracțiuni săvârșite de către reclamant ca o infracțiune separată. Acea instanță a dispus prelungirea mandatului de arest a reclamantului fără a aduce motive noi pentru detenție. La fel, similar cauzei Ursu, detenția reclamantului după 29 august 2005 a avut loc fără un mandat de arest, contrar articolului 25 al Constituției și prin urmare, a fost ilegală.</i> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 în privința detenției primului reclamant dintre 22 iulie și 18 august 2005 din cauza că instanța care a emis mandatul de arest nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente”. Curtea a constatat că instanța s-a limitat doar la citarea prevederilor legale, fără a demonstra existența riscurilor ca reclamantul să se eschiveze sau riscul ingerinței.</i>
22	Hyde Park și alții v. Moldova (nr. 4), nr. 18491/07	07/04/2009	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției nelegitime a reclamantului. Curtea a notat faptul că reclamanții au fost acuzați, inter alia, de opunerea de rezistență în timpul reținerii și ultragierea colaboratorilor de poliție. Cu toate acestea, instanțele naționale, urmărind înregistrarea video a reținerii reclamanților, au considerat nefondate acuzațiile respective și le-au respins. În asemenea circumstanțe, precum și datorită lipsei unei “bănuieli rezonabile” în sensul articolului 5 § 1, lit. (c), Curtea a considerat</i>

			<p>că detenția reclamanților în baza unor acuzații false, că ar fi opus rezistență în timpul reținerii și ar fi ultragiati colaboratorii de poliție, nu poate fi considerată ca fiind "legitimă" potrivit Articolului 5 § 1 din Convenție. În ceea ce privește ultimul temei al detenției reclamanților, și anume organizarea și desfășurarea unei manifestații, Curtea a notat că aceștia dețineau o hotărâre judecătorească în vigoare care autoriza întrunirea. Mai mult, hotărârea respectivă era de o executare imediată. Faptul că Consiliul Municipal a refuzat să se conformeze hotărârii judecătorești, nu a lipsit poliția de obligația de a o lua în considerare. Aceste constatări corespund constatărilor Curții de Apel, care ulterior a respins acuzațiile aduse împotriva reclamanților potrivit articolului 174 § 1. În aceste circumstanțe, precum și ținând cont de constatările din paragraful 54, Curtea constată că detenția reclamanților potrivit acestui temei nu poate fi considerată "legitimă" potrivit Articolului 5 § 1 din Convenție.</p>
23	Leva v. Moldova, nr. 12444/05	15/12/2009	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că arestul reclamanților era contrar legislației naționale.</i> Contrar afirmației ofițerului de urmărire penală, la momentul reținerii reclamantului, dosarul prezentat judecătorului de instrucție nu conținea nici o declarație a martorilor oculari care ar fi indicat faptul că reclamanții au comis o infracțiune. Guvernul a susținut, de asemenea, că, în orice caz, tipul de infracțiune de a cărei comitere erau bănuți reclamanții, suplimentar declarațiilor martorilor, necesita și documente probatorii, și că asemenea probe au fost prezentate judecătorului de instrucție. Curtea a notat că, deși probe suplimentare ar fi putut exista și constitui temei legitim pentru luarea măsurilor preventive, ofițerul de urmărire penală s-a bazat exclusiv pe prezența declarațiilor martorilor oculari. Guvernul a sugerat că articolul 166 § 1 (2) din CPP trebuie interpretat extensiv și trebuie să includă probe documentare și de altă natură, în pofida formulării relativ clare a prevederii legale respective. În opinia Curții, aceasta ar submina în mod considerabil caracterul previzibil al legii respective, în special deoarece ea stabilește temeuri exacte pentru privarea persoanelor de libertate. Rezultă că reținerea reclamanților la 5 noiembrie 2004 pe motiv că martorii oculari i-au identificat în calitate de autori ai infracțiunii era contrară legislației naționale. Respectiv, s-a produs o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 2, întrucât reclamanții nu au fost informați prompt despre toate acuzațiile ce li s-au adus.</i> Având în vedere întârzierea cu care reclamanții au fost informați despre două cauze penale suplimentare în privința lor și despre faptul că ofițerii de urmărire penală și procurorii s-au bazat în mod expres pe respectivele materiale suplimentare în solicitarea detenției reclamanților în arest preventiv, Curtea a hotărât că autoritățile nu și-au îndeplinit obligațiile ce decurg din Articolul 5 § 2 din Convenție. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 în privința cererii primului reclamant referitoare la paravanul din sticlă de la Izolatorul de detenție preventivă al CCCEC.</i> Referitor la plângerea lui S.L. în temeiul Articolului 5 § 4 în privința paravanului din sticlă din Izolatorul de detenție preventivă al CCCEC, Curtea reiterează că ea a constatat deja încălcări în ceea ce privește plângeri similare în cauze precum <i>Castraveț c. Moldovei</i>, nr. 23393/05, § 61, 13 martie 2007; <i>Istratii și alții c. Moldovei</i>, nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05, § 101, 27 martie 2007; <i>Modârcă c. Moldovei</i>, nr. 14437/05, § 99, 10 mai 2007; și <i>Muşuc c. Moldovei</i>, nr. 42440/06, § 57, 6 noiembrie 2007.

			În asemenea circumstanțe și având în vedere asemănarea plângerii în prezenta cauză cu cele din cauzele menționate supra, Curtea consideră imposibilă îndepărtarea de la raționamentul și constatările sale în cauzele respective. Astfel, din acest punct de vedere, în privința lui S.L s-a produs o încălcare a Articolului 5 § 4 din Convenție.
24	Brega v. Moldova, nr. 52100/08	20/04/2010	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția reclamantului a avut loc în absența oricărei „suspiciuni rezonabile”.</i> În speță, reclamantul a fost reținut și acuzat de comiterea contravențiilor de opunere a rezistenței la reținere și ultragierea colaboratorilor de poliție. Reclamantul s-a aflat în detenție timp de patruzeci și opt de ore, iar la 12 mai 2008 a fost eliberat. După examinarea înregistrărilor video a confruntărilor reclamantului cu polițiști și a reținerii din 10 mai 2008, precum și audierii martorilor, la 5 iunie 2008 instanța națională achitat reclamantul și a constatat că acuzațiile împotriva lui au fost false și că el nu a comis nicio acțiune din cele imputate. Curtea a considerat că detenția reclamantului sub acuzații false, precum că el s-ar fi opus reținerii și ar fi insultat colaboratorii de poliție, nu poate fi considerată una "legală" în sensul Articolului 5 § 1 al Convenției și a constatat o încălcare a acestei prevederi.
25	Oprea v. Moldova, nr. 38055/06	21/12/2010	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente arestului preventiv al reclamantului.</i> Curtea a notat că instanțele naționale nu s-au referit la nici un fapt ori document care să susțină motivele procurorului privind existența riscului ca reclamanta să evadeze sau să împiedice buna derulare a urmăririi penale. Deși reclamanta a fost supusă măsurilor preventive neprivative de libertate, nu s-a invocat niciodată că în această perioadă ea să fi încercat să evadeze sau să influențeze într-un mod investigațiile. La fel, instanțele nu au luat în considerație starea de sănătate a reclamantei, care era un element important în luarea deciziei privind aplicarea măsurii preventive a arestului în privința ei.
26	Lipencov v. Moldova, nr. 27763/05	25/01/2011	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 în privința primului reclamant din cauza că durata detenției sale a depășit limita prevăzută de lege.</i> În speță, reclamantul ar fi fost reținut la 24 octombrie 2004 la orele 10:00. El s-a plâns că nu a fost eliberat din custodia poliției peste 6 ore după expirarea perioadei maxime pe durata căreia o persoană poate fi deținută fără o decizie judecătorească. Curtea a indicat că la 27 octombrie 2004 detenția reclamantului a încetat a fi legală la ora 10. Prin urmare, el a fost ilegal privat de libertate începând cu acest moment până la eliberarea lui în după-amiaza acelei zile.
27	Ignatenco v. Moldova, nr. 36988/07	08/02/2011	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente la aplicarea arestului preventiv.</i> Curtea a constatat similitudinea circumstanțelor acestei cauze cu cauzele <i>Șarban</i> și <i>Becciev</i> . Ea a indicat că instanțele naționale au parafrazat temeiurile pentru detenție prevăzute de CPP fără a explica aplicabilitatea lor în cauza reclamantului. Curtea a notat că instanțele nu au luat în considerație argumentul reclamantului că nu va evada ținând cont de gravitatea soției. La fel, Curtea a indicat că riscul eschivării trebuie să fie evaluat în baza unor factori precum caracterul persoanei, valorile morale, locuința, ocupația, bunurile sale, legăturile cu familia și orice alte legături cu țara în care ea este urmărită, iar lipsa unui domiciliu fix nu implică automat un asemenea risc. La fel, instanțele nu au răspuns argumentului reclamantului privind predarea pașaportului ca o garanție de nepărsire a țării.

28	Ganea v. Moldova, nr. 2474/06	17/05/2011	- <i>Încălcarea Articolului 5 §§ 1 și 5 din cauza de caracterului ilegal al privării sale de libertate și de caracterul inadecvat și insuficient al reparației acordate de instanțele interne.</i> În speță, reclamantul a fost reținut la 27 august 2003, fiindu-i întocmit un proces-verbal potrivit căruia reclamantul ar fi comis mai multe contravenții administrative. Prin hotărârea din 28 august 2003 reclamantul a fost sancționat la 10 zile de detenție, însă peste 3 zile a fost eliberat. La 19 noiembrie 2003 instanța de recurs a constatat că a constatat că procesul-verbal care a stat la baza reținerii și sancționării ulterioare a reclamantului cu arest a fost falsificat și a încetat procedura din lipsă de probe. Reclamantul a inițiat o acțiune civilă pentru repararea prejudiciului cauzat prin privare ilegală de libertate. Prima instanță i-a acordat 15 000 lei moldovenești, iar prin decizia instanței de apel compensația a fost redusă la 1 000 MDL. Curtea Supremă a menținut decizia instanței de apel. Deși a constatat că reclamantul a fost deținut ilegal 3 zile, reparația care i-a fost acordată a fost una suficientă. Curtea a constatat că deși reclamantul obținuse recunoașterea ilegalității detenției sale, suma acordată de instanțe a fost inferioară celei pe care Curtea o acordă în cauze similare privind violarea articolului 5 din Convenție și prin urmare, reclamantul nu și-a pierdut statutul de victimă.
29	Cristina Boicenco v. Moldova, nr. 25688/09	27/09/2011	- <i>Încălcarea Articolului 5 §§ 1 și 5 din cauza de caracterului ilegal al privării sale de libertate și de caracterul inadecvat și insuficient al reparației acordate de instanțele naționale.</i> În speță, la 16 februarie 2005 instanța a constatat că reclamanta a fost deținută ilegal în perioada 1 - 6 iunie 2004. Ea a conchis că în privința ei nu a fost întocmit un proces-verbal de reținere și că detenția sa nu a fost autorizată de un judecător de instrucție. Ea a conchis că detenția reclamantei, care nu a fost asistată de un avocat, a avut loc cu încălcarea dreptului intern și că toate actele procedurale efectuate la urmărirea penală sunt lovite de nulitate. Reclamanta a inițiat o acțiune civilă în vederea reparării prejudiciului cauzat, iar prin hotărârea primei instanțe din 26 octombrie 2006 i-a fost acordată reclamantei suma de 6,645 MDL cu titlu de prejudiciu material iar prin hotărârea din 27 octombrie – 8000 MDL cu titlu de prejudiciu moral. La 13 mai 2007 a fost admis parțial apelul reclamantei în partea ce ține de rambursarea cheltuielilor de judecată. Făcând referire la cauzele <i>Leva</i> și <i>Ganea</i> , Curtea a constatat o disproporționalitate nerezonabilă între suma acordată cu titlu de prejudiciu moral reclamantei de instanțele de judecată și cea acordată de Curte în cauze similare. Prin urmare, Curtea a conchis că reclamanta poate în continuare să pretindă a fi victima violării Articolului 5 din Convenție.
30	Gorobet v. Moldova, nr. 30951/10	11/10/2011	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza internării forțate ilegale și arbitrare a reclamantului într-un spital psihiatric.</i> Curtea a notat că cererea de spitalizare în staționarul de psihiatrie fără liberul consimțământul persoanei urma a fi depus în instanța de judecată, indicându-se temeiurile pentru spitalizare și anexându-se avizul argumentat al comisiei de medici psihiatri privind necesitatea aflării de mai departe a persoanei în staționar. Niciuna din condițiile de mai sus nu a fost respectată în această cauză. La fel, nu s-a demonstrat în mod convingător că până la spitalizare reclamantul să fi fost alienat. Deși după spitalizare reclamantul a fost diagnosticat cu o boală, nu s-a invocat faptul că reclamantul prezenta un risc pentru sine sau alte persoane și că tulburarea sa mintală era de așa natură ca să justifice internarea forțată.
31	Levința v. Moldova (nr. 2),	17/01/2012	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției ilegale ale reclamantilor.</i> Curtea a considerat că legislația națională, putea fi

	nr. 50717/09		<p>interpretată ca oferind competențe suficient de clare Plenului Curții Supreme de Justiție de a examina chestiunea privind faptul dacă se vor aplica măsuri preventive la casarea unei hotărâri judecătorești definitive. Totuși, acea instanță a lăsat în mod expres această chestiune pentru examinarea Curții de Apel și nu a emis mandate de arestare. Instanța pur și simplu a menționat că reclamantii “se mențin în arest”, fără însă a specifica despre ce tip de privare de libertate este vorba. În același timp, odată cu casarea la 8 februarie 2010 a sentințelor adoptate în cauza lor, reclamantii nu puteau fi “deținuți legal în temeiul condamnării lor de către instanța competentă” (articolul 5 § 1 (a) din Convenție). Totuși, din moment ce Curtea Supremă de Justiție a decis că reclamantii se mențin în arest în continuare, aceasta trebuia să invoce temeiuri legale pentru detenția lor, care să fie conforme cu oricare din motivele pentru detenție prevăzute de articolul 5 § 1 din Convenție, în vederea respectării principiului că nimeni nu trebuie privat de libertate în mod arbitrar. Cu toate acestea, Curtea Supremă de Justiție nu a analizat chestiunea motivelor legale și justificării detenției reclamantilor. De fapt, detenția continuă a reclamantilor a fost menționată doar în dispozitivul hotărârii fără a fi oferite detalii cu privire la motivul sau scopul detenției lor. Mai mult, instanța nu a specificat perioada de detenției a reclamantilor. După cum rezultă din materialele dosarului, acest fapt a permis procurorului să nu solicite un mandat de arest corespunzător pentru perioada care depășește două luni. Curtea a considerat că instanța care are competența să dispună detenția unei persoane trebuie de asemenea să aibă competența să justifice o asemenea detenție, indiferent de faptul cât de extraordinare sunt circumstanțele cauzei. Acest fapt rezultă din principiul că detenția trebuie să fie o măsură de excepție și că nimeni nu trebuie să fie deținut în mod arbitrar. Având în vedere că în hotărârea Curții Supreme de Justiție din 8 februarie 2010 din această cauză lipsește orice fel de justificare a detenției reclamantilor, era imposibil de verificat care temei specific enumerat în mod exhaustiv în articolul 5 § 1 din Convenție se aplică în această cauză, și dacă se aplică vreunul.</p> <p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4, întrucât procurorul și Curtea de Apel nu au informat avocatul reclamantilor despre demersul depus și despre data ședinței, deși au existat mai multe posibilități în acest sens.</i> Curtea a observat că la ședința de judecată din 13 mai 2010 a fost programată examinarea demersului procurorului din 7 mai 2010 privind prelungirea arestului preventiv al reclamantilor. După cum a accentuat unul din judecători în opinia sa separată, la momentul depunerii demersului său la Curtea de Apel Chișinău, procurorul nu a informat partea apărării despre aceasta. De asemenea, nu este clar din ce cauză partea apărării nu a fost informată despre demers la 11 mai 2010, când acesta a parvenit la Curtea Supremă de Justiție. Într-adevăr, după cum au menționat în mod corect reclamantii, același procuror a participat la ședința de la Curtea Supremă de Justiție în dimineața zilei de 13 mai 2010, și de asemenea nu a informat partea apărării despre demersul său.</p>
32	Feraru v. Moldova, nr. 55792/08	24/01/2012	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente la aplicarea și prelungirea arestului preventiv.</i> Reclamantul a înaintat instanțelor naționale argumente importante împotriva detenției sale, precum că ar avea un domiciliu permanent în Chișinău, copii minori la întreținere, precum și lipsa unor motive de a crede că reclamantul se va eschiva sau va influența derularea urmăririi penale, iar instanțele

			<p>naționale nu au luat în considerare aceste argumente, aparent tratându-le ca irelevante chestiunii legalității arestului preventiv al reclamantului. În recursul său, avocatul reclamantului a menționat că nu a văzut în cadrul ședinței nici un alt material decât demersul procurorului privind arestul clientului său, și nici prezentarea altor materiale în instanță. Curtea a notat că instanța superioară nu a menționat existența unor asemenea materiale în dosarul aflat la examinarea instanței inferioare și nu a contrazis susținerile avocatului reclamantului privind lipsa unor asemenea materiale la ședința din 6 octombrie 2008, iar instanța inferioară și-a bazat decizia doar pe demersul procurorului, fără a vedea materiale suplimentare. Curtea a considerat că dispunerea arestului unei persoane doar în baza demersului procurorului și în lipsa oricăror materiale în sprijinul acestuia este incompatibilă cu exigențele articolului 5 § 3.</p> <p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza refuzului nejustificat de a audia un martor al apărării</i>, Curtea a notat că arestul reclamantului s-a bazat expres pe pretinsa înșelăciune a lui B.I. Avocatul reclamantului a susținut că pretinsul prejudiciu cauzat de către clientul său lui B.I. a fost remediat prin restituirea sumei de 500 euro. Curtea a considerat că întrebarea dacă reclamantul a reparat prejudiciul a fost relevantă pentru evaluarea riscurilor eliberării reclamantului sau aplicării altor măsuri preventive neprivative de libertate, și într-un final pentru chestiunea vizând legalitatea detenției continue a reclamantului. Omisiunea de a examina în mod adecvat cererea avocatului reclamantului de a-l audia pe B.I. și de a clarifica dacă a fost restituită datoria a privat apărarea de posibilitatea de a convinge judecătorul de instrucție de lipsa unui risc anume în eliberarea reclamantului.</p>
33	Brega și alții v. Moldova, nr. 61485/08	24/01/2012	<p>- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza privării de libertate ilegale și arbitrare</i>. Curtea a menționat că reclamanții au fost reținuți și învinuiți de ultragiurie a colaboratorilor de poliție și opunere de rezistență în timpul reținerii. Totuși, din vizionarea înregistrării video reieșea clar, și instanțele judecătorești naționale care i-au achitat pe reclamanți au confirmat acest fapt, că învinuirile aduse lor erau false și că ei nu au făcut nici unul din lucrurile care li se imputau. În asemenea circumstanțe, și având în vedere lipsa unei „bănuieli rezonabile”, în sensul articolului 5 § 1 (c), Curtea a considerat că reținerea reclamanților în baza unor învinuiri false, că ei au opus rezistență în timpul reținerii și că ar fi ultragiurat colaboratorii de poliție, nu poate fi considerată „legală”, în sensul articolului 5 § 1 din Convenție. În ceea ce privește detenția din 18 decembrie 2008 al celui de-al doilea reclamant, Curtea a notat că Guvernul nu a contestat că a avut loc o privare de libertate. Mai mult, în lumina jurisprudenței stabilite a Curții în acest domeniu (a se vedea <i>Engel și alții c. Olandei</i>, 8 iunie 1976, §§ 58-59, Seria A nr. 22 și <i>Guzzardi c. Italiei</i>, 6 noiembrie 1980, §§ 92-95, Seria A nr. 39), se pare că situația reclamantului de fapt constituie o privare de libertate. De asemenea, Guvernul nu a prezentat nici o explicație a acțiunilor poliției și s-ar părea că privarea de libertate nu cădea sub incidența vreunei excepții a prevederii privind libertatea persoanei din sub-paragrafele (a) – (f) din Articolul 5 din Convenție. Este adevărat că privarea de libertate a reclamantului a durat o perioadă limitată de timp. Totuși, din materialele cauzei reiese clar că intenția colaboratorilor de poliție a fost să-l împiedice să ia parte la întrunire îndepărtându-l de la locul acesteia. Privarea de libertate a fost suficientă de lungă pentru a-l împiedica pe reclamant să-și atingă scopul și să participe la întrunire. Având în vedere contextul și circumstanțele specifice</p>

			ale cauzei, Curtea consideră că privarea de libertate a celui de-al doilea reclamant a fost ilegală și arbitrară.
34	Danalachi v. Republica Moldova, nr. 25664/09	17/09/2013	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția reclamantei după 12 martie 2009 nu a fost compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 din Convenție.</i> În speță, reclamanta a fost recunoscută vinovată de comiterea unei infracțiuni și i-a fost aplicată o pedeapsă sub formă de amendă. Reclamanta a solicitat prelungirea termenului pentru achitarea amenzii, iar instanța de judecată a acceptat cererea ei și a prelungit termenul de plată pentru două luni. Reclamanta nu a achitat amenda în termenul stabilit, iar acesta i-a fost înlocuită cu arest, instanța constatând eschivarea ei de la achitarea amenzii. La 12 martie 2009 Curtea de Apel a admis recursul declarat de avocat și a casat încheierea menționată, restituind pricina spre rejudecare în Judecătoria Cantemir. Instanța de judecată a constatat că reclamanta nu a fost asistată de un avocat în cadrul ședinței de judecată din 20 februarie 2009, deși dreptul la apărare este garantat prin lege și ea a solicitat în mod expres aceasta. Curtea de Apel a menționat în dispozitivul deciziei sale că menține reclamanta în arest. La 25 martie 2009 avocatul reclamantei a informat instanța că amenda a fost achitată la 12 martie 2009. La 31 martie 2009 reclamanta a fost eliberată. Curtea a constatat că la 12 martie 2009 Curtea de apel a prelungit detenția reclamantei fără a invoca vreun temei și fără a specifica durata detenției acesteia și a conchis că detenția reclamantei după 12 martie 2009 a fost contrară Articolului 5 § 1.
35	Tripăduș v. Republica Moldova, nr. 34382/07	22/04/2014	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza refuzului autorităților competente de a examina anumite documente din dosar și de a audia partea vătămată.</i> Curtea a notat că partea apărării nu a avut acces la materialele dosarului de urmărire penală pe care procurorul și-a bazat demersul său privind prelungirea duratei arestului preventiv al reclamantului, și anume - printre altele - descifrările convorbirilor telefonice și procesele-verbale privind audierea unor martori. De asemenea, Curtea a notat că reclamantul nu a avut acces la documentele privind percheziția efectuată la domiciliul său din Bălți, care ar fi putut să susțină, în opinia sa, argumentul său că el avea un loc permanent de trai. Curtea a constatat autoritățile nu au oferit o justificare a refuzului de a permite părții apărării de a avea acces la documentele respective și că reclamantul nu a putut să combată în mod adecvat temeiurile invocate de către procuror pentru prelungirea arestului său. Cu referire la refuzul de a examina cererea privind audierea părții vătămate, Curtea a considerat că cunoașterea de către el și avocat a argumentelor părții vătămate le-ar fi permis să conteste real probele care stau la baza învinuirilor aduse și de a combate teza privind persistența bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii. În acest sens, nu a fost respectată exigența egalității armelor și contradictorialității.
36	Gavriliță v. Republica Moldova, nr. 22741/06	22/04/2014	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 în cazul primului reclamant din motivul că reclamantul ar fi fost deținut fără o bază legală.</i> Curtea a notat că instanțele naționale au constatat că reclamantul a fost reținut câteva zile înainte de data oficială a reținerii sale, la 5 ianuarie 2006, însă nu au recunoscut explicit încălcarea Articolului 5 din Convenție. Ea a notat că detenția nerecunoscută a unui reclamant constituie o negare totală a garanțiilor fundamentale prevăzute la Articolul 5 din Convenție și reprezintă o violare extrem de gravă a acestei dispoziții. Ținând cont de constatările instanțelor judecătorești naționale, Curtea a considerat că a existat o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție în privința celui de-al

			doilea reclamant în ceea ce privește detenția sa înainte de 5 ianuarie 2006.
37	Ninescu v. Republica Moldova, nr. 47306/07	15/07/2014	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente la aplicarea și prelungirea arestului.</i> Curtea a ajuns la aceeași concluzie ca în cauzele Sarban, Becciev și Ignatenco.
38	Rimschi v. Republica Moldova, nr. 1649/12	13/01/2015	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza duratei excesive și lipsei motivelor relevante și suficiente a detenției provizorii.</i> Curtea a indicat că arestul preventiv în privința reclamantului a fost prelungit de mai multe ori - pe baza aceluiași temeiuri de fiecare dată – pe parcursul perioadei mai mult de treizeci de luni. Instanțele judecătorești nu au motivat care au fost probele ce justificau că reclamantul putea să se eschiveze de la organele de drept sau să săvârșească alte infracțiuni, nici nu au motivat cum putea reclamantul să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal sau să influențeze martorii după doi ani de la pornirea urmăririi penale. La fel, Curtea a notat că în ultimele încheieri de prelungire a arestului instanțele judecătorești au reutilizat același text, schimbând doar datele.
39	Veretco v. Republica Moldova, nr. 679/13	07/04/2015	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza refuzului nejustificat al instanțelor de a-i oferi reclamantului și avocatului său accesul la materialele privind arestul preventiv.</i> Curtea a notat că părțile au disputat faptul dacă reclamantul sau avocatul său au solicitat și dacă li s-a permis accesul la materialele cauzei. Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 30 noiembrie 2012, avocatul reclamantului a solicitat accesul la materialele care se anexează la demersul procurorului privind prelungirea arestului preventiv al reclamantului, iar instanța de judecată a respins demersul avocatului. Conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 26 decembrie 2012, instanța de judecată nici nu s-a mai pronunțat asupra cererii avocatului reclamantului de a avea acces la materialele anexate la demersul procurorului, după ce procurorul a informat instanța de judecată că nu a depus nici un material suplimentar. În recursurile sale, reclamantul a solicitat accesul la aceleși anexe din dosar, dar fără nici un rezultat. Curtea a constatat că nu a fost prezentat vreun motiv pentru refuzul accesului reclamantului la aceste materiale, iar reclamantul nu a putut să conteste, într-un mod corespunzător, motivele arestării sale. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 5 din cauza că legislația în vigoare nu permitea repararea prejudiciilor cauzate persoanei decât atunci când aceasta a fost achitată de toate acuzațiile aduse ei.</i> Curtea a notat că având în vedere constatarea unei încălcări a alineatului 4 a Articolului 5, alineatul 5 este aplicabil și trebuie verificat dacă reclamantul avea la nivel național un drept executoriu la repararea prejudiciilor. Ea a conchis că Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nu prevedea faptul, că reclamantul ar avea un remediu în acest sens, fie înainte, fie după adoptarea hotărârii ei, atât timp până instanța națională nu-l achită definitiv de toate acuzațiile.
40	Sara v. Republica Moldova, nr. 45175/08	20/10/2015	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția reclamantului dintre 6 și 13 iunie 2008 a fost ilegală.</i> În speță, la 3 iunie 2008 reclamantul a fost prins în flagrant încercând să vândă tablouri furate și a fost reținut pentru 72 de ore. La 6 iunie 2008, instanța a dispus plasarea acestuia în arest preventiv pentru 10 zile.

			<p>Reclamantul a contestat cu recurs încheierea, invocând că la expirarea termenului reținerii sale, potrivit legii în vigoare, el trebuia fie pus sub învinuire, fie eliberat, iar având în vedere că nici o acuzație nu i s-a adus după termenul reținerii, acesta susținea că trebuia să fie eliberat, iar menținerea ulterioară a sa în detenție a fost ilegală. Recursul reclamantului a fost respins ca nefondat. Curtea a notat că statutul de bănuțat al reclamantului a încetat la 6 iunie 2008, iar reclamantul trebuia fie pus sub învinuire, fie scos de sub urmărire penală. Reclamantul nu a fost eliberat, însă sub învinuire a fost pus la 12 iunie 2008, deși la momentul acela nu mai avea nici un statut procesual, fiind astfel încălcate prevederile articolelor 63 alin. (3) și 175 alin. (4) din CPP. Astfel, Curtea a constatat că privarea de libertate a reclamantului nu s-a realizat conform căilor legale.</p>
41	Balakin v. Republica Moldova, nr. 59474/11	26/01/2016	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza duratei excesive a arestului preventiv și lipsei motivelor relevante și suficiente.</i> Curtea a notat că instanțele naționale nu au explicat de ce considerau că reclamantul va evada ori comite alte infracțiuni, precum și influența martorii ori afecta probele după mai mult de două luni de la pornirea urmăririi penale. La fel, ultimele două încheieri de prelungire a arestului conțineau același text, fiind schimbate doar datele. Curtea a conchis prin urmare că arestul preventiv în privința reclamantului care a durat peste 29 de luni nu s-a bazat pe motive relevante și suficiente.
42	Caracet v. Republica Moldova, nr. 16031/10	16/02/2016	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 lipsei motivelor relevante și suficiente la aplicarea arestului.</i> Curtea a făcut aceleași constatări ca în alte cauze în care a conchis încălcarea Articolului 5 § 3 urmare a motivării insuficiente a deciziilor privind arestul preventiv al reclamantilor.
43	Savca v. Republica Moldova, nr. 17963/08	15/03/2016	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut peste 18 luni nu a fost suficient de clară și previzibilă în aplicare.</i> Reclamantul a invocat în fața Curții că durata arestului său preventiv a fost contrară articolului 25 alin. (4) din Constituție, potrivit căruia durata detenției nu putea depăși 12 luni. Interpretarea autorităților naționale a articolului 25 alin. (4) din Constituție, potrivit căreia termenul de 12 se referea doar la faza de urmărire penală, și nu la faza judiciară, cât și lipsa de claritate a articolului 186 alin. (9) din CPP care prevedea posibilitatea menținerii în arest a persoanei pe o durată de peste 12 luni în „cazuri excepționale” au cauzat încălcarea Articolului 5 § 1 din Convenție, Curtea constatând că legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut nu a fost destul de clară și previzibilă în aplicarea ei.
44	Buzadji v. Republica Moldova [MC], nr. 23755/07	05/07/2016	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente la aplicarea și prelungirea arestului preventiv.</i> Curtea a considerat că motivele invocate de către instanțele naționale pentru arestul reclamantului și pentru prelungirea acestuia au fost abstracte și stereotipe. Judecătorii au citat motivele arestului fără a încerca să arate cum se aplică ele concret la circumstanțele caracteristice acestei cauze. Mai mult decât atât, nu se poate spune că instanțele naționale au acționat în mod consecvent. Astfel, aceste argumente au fost respinse ca și alegațiile procurorului cu privire la riscul ca reclamantul s-ar fi sustras, ar fi influențat martorii sau ar fi distrus probele, considerându-le lipsite de temei și neplauzibile. Și în celelalte cazuri au fost prezentate aceleași argumente fără să existe vreo schimbare aparentă și fără a se oferi o oarecare explicație cu privire la aceasta. Curtea a considerat că, în cazul în care o astfel de

			problemă importantă ca dreptul la libertate este pus în joc, este de datoria autorităților naționale de a demonstra în mod convingător că detenția este necesară, fapt ce s-a omis în cazul din speță.
45	Vasiliciuc v. Republica Moldova, nr. 15944/11	02/05/2017	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 ca urmare a detenției reclamantei din motivul că nu s-ar fi prezentat, potrivit citației, la organul de urmărire penală în contextul unei cauze penale intentate în privința ei.</i> Curtea a notat că deși reclamanta oferise date de contact din Grecia, aceasta fusese citată la o adresă din Republica Moldova. La fel, din materialele cauzei nu rezulta că autoritățile ar fi depus toată diligența de a informa reclamanta cu privire la procesul penal intentat și necesitatea de a se prezenta în fața acestora. Curtea a considerat că autoritățile au avut o abordare formală în privința citării reclamantei și a constatat că mandatul de arest în privința sa fusese emis contrar prevederilor Articolului 5 § 1 (c) din Convenție.
46	Gumeniuc v. Republica Moldova, nr. 48829/06	16/05/2017	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției arbitrare a reclamantului.</i> Curtea a constatat că nu exista vreo indicație în materialele dosarului și/sau în textul hotărârii despre faptul că reclamantul a fost informat despre proces și citat la ședința de judecată, iar recursul reclamantului a fost respins fără cel puțin să se menționeze argumentul său, i.e. că nu fusese nici informat despre proces, nici citat la ședința de judecată. Curtea a considerat că, din moment ce condamnarea reclamantului a constituit o încălcare flagrantă a garanțiilor unui proces echitabil, detenția trebuia considerată arbitrară, aceasta neconstituind o „detenție legală” în sensul Articolului 5 § 1 (a) din Convenție.
47	Greco v. Republica Moldova, nr. 51099/10	30/05/2017	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din motivul păstrării statutului de victimă după ce instanțele naționale au constatat încălcarea drepturilor sale garantate de Convenție ca urmare a detenției sale abuzive și i-au acordat o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul provocat.</i> Deși reclamantei i-au fost recunoscute ca fiind încălcate drepturile garantate de Articolele 3 și 5 din Convenție și i s-a acordat o despăgubire materială pentru prejudiciul suferit, Curtea a constatat că suma era mult mai mică decât cea acordată de către aceasta în cazuri similare și, prin urmare, reclamanta nu-și pierduse statutul de victimă.
48	Braga v. Republica Moldova și Rusia, nr. 76957/01	17/10/2017	- <i>Încălcarea a Articolului 5 § 1 din partea Republicii Moldova, cu referire la perioada cuprinsă între 25 octombrie 2001 și 22 ianuarie 2002.</i> Curtea a considerat că detenția de către autoritățile moldovenești în baza condamnării de către o instanță „rmn” sau a altei decizii a unei autorități din „rmn”, precum și transferul către orice autoritate pentru a fi deținut în baza deciziei luate de diferite autorități ale „rmn”, nu aveau un temei juridic. Din aceleași motive ca cele prezentate în privința plângerii în temeiul Articolului 3, Curtea a stabilit că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 cu privire la privarea de libertate a reclamantului în timpul celei de-a doua și a treia perioade de detenție.
49	Ialamov v. Republica Moldova, nr. 65324/09	12/12/2017	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza detenției ilegale a reclamantului.</i> Curtea a notat că potrivit articolului 186 alin. (6) din CPP, procurorul, nu mai târziu de 5 zile până la expirarea termenului de arestare înaintează demers privind prelungirea duratei arestării preventive, iar potrivit articolului 230 alin. (2) dacă pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, Curtea a ajuns la concluzia admiterea demersului procurorului de prelungire a arestului preventiv în privința reclamantului a fost contrară dreptului intern, iar detenția

			reclamantului a fost una ilegală și contrară Articolului 5 § 1 din Convenție.
50	Pașa v. Republica Moldova, nr. 50473/11	15/05/2018	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că reclamantul nu și-a pierdut statutul de victimă la nivel național.</i> Curtea a notat, că în pofida constatării că detenția reclamantului fusese contrară prevederilor dreptului intern, instanțele naționale nu au acordat despăgubiri reclamantului și, prin urmare, a constatat încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că reclamantul nu-și pierduse statutul de victimă. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din motivul nerespectării principiului „egalității armelor” de către instanțele naționale.</i> Cu privire la alegațiile reclamantului privind refuzul instanțelor naționale de a avea acces la materialele pe care s-a bazat procurorul în demersul său privind plasarea în arest preventiv, Curtea a notat că nici prima instanță, nici Curtea de Apel nu au prezentat vreun motiv în acest sens și că, prin urmare, reclamantul nu a putut contesta în mod adecvat temeiurile pentru dispunerea arestului său. În asemenea circumstanțe, a avut loc o încălcare a principiului „egalității armelor”, în sensul Articolului 5 § 4 din Convenție.
51	Ceaicovschi v. Republica Moldova, nr. 37725/15	05/06/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că instanțele naționale nu au demonstrat existența unor motive relevante și suficiente pentru a ordona și a prelungi detenția preventivă a reclamantului și arestul său la domiciliu pe o perioadă de aproape șapte luni.</i> Curtea a constatat că urmărirea penală începuse 5 luni înainte de plasarea reclamantului în arest preventiv, timp în care diferite măsuri de investigație fuseseră efectuate, iar în această perioadă reclamantul nu ar fi încercat să se eschiveze sau să distrugă probele, ori să influențeze martorii. La fel, contradicțiile din deciziile instanțelor privind riscurile care justificau prelungirea arestului reclamantului în lipsa unor dezvoltări faptice noi relevante au fost incompatibile cu exigențele Articolului 5 § 3 din Convenție.
52	Goremîchin v. Republica Moldova, nr. 30921/10	05/06/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din motiv că legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut nu era destul de clară și previzibilă în aplicarea ei.</i> Făcând referire la cauza <i>Savca v. Republica Moldova</i> (cererea nr. 17963/08, 15 martie 2016), în care Curtea a constatat o încălcare a Articolului 5 § 1 deoarece – ținând cont de interpretarea autorităților naționale a articolului 25 alin. (4) din Constituție, potrivit căreia termenul de 12 se referea doar la faza de urmărire penală, și nu la faza judiciară, cât și lipsa de claritate a articolului 186 alin. (9) din CPP care prevedea posibilitatea menținerii în arest a persoanei pe o durată de peste 12 luni în „cazuri excepționale” – legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut nu fusese destul de clară și previzibilă în aplicarea ei, Curtea a concluzionat că avuse loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție și în prezenta speță.
53	Mătășaru și Savițchi v. Republica Moldova, nr. 43038/13	10/07/2018	- <i>Încălcarea Articolelor 5 § 1 și 11 din cauza că reclamantul nu și-a pierdut statutul de victimă în baza compensațiilor acordate la nivel național.</i> Curtea a notat că de fapt Curtea Supremă le-a acordat reclamantilor echivalentul a 900 EUR și, respectiv, 270 EUR pentru prejudiciul moral. Aceste sume sunt considerabil inferioare sumelor oferite de către Curte în cazurile în care s-a constatat o încălcare a Articolelor 5 § 1 și 11 din Convenție.
54	Cucu și alții v. Republica Moldova,	10/07/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că reclamantii nu și-au pierdut statutul de victime în baza compensațiilor acordate la nivel național.</i> Curtea a observat că Guvernul și Curtea Supremă au acordat echivalentul a 1460 EUR primului reclamant, 862 EUR celui de-al doilea reclamant și 317 EUR celui de-al treilea reclamant pentru prejudiciul moral. Aceste sume sunt cu mult mai

	nr. 7753/13, 75188/13 și 76511/14		mici decât sumele acordate de către Curte în cazurile în care s-a constatat o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție.
55	Iurcovschi și alții v. Republica Moldova, nr. 13150/11	10/07/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din Convenție din cauza lipsei accesului la materialele dosarului și a promptitudinii examinării cererilor habeas corpus ale reclamantilor.</i> Reclamantii s-au plâns în fața Curții că refuzul de a li se oferi acces la materialele cu privire la aplicarea arestului preventiv nu le-a permis să conteste într-un mod adecvat motivele detenției lor. Curtea a constatat că nici prima instanța, nici instanța de recurs nu au prezentat vreun motiv pentru tănuirea acestei informații și, prin urmare, nu a fost respectat principiul „egalității armelor”, contrar Articolului 5 § 4 din Convenție. La fel, reclamantii au invocat în fața Curții că durata examinării cererii lor <i>habeas corpus</i> nu a respectat cerința de „promptitudine”. Curtea a considerat că durata de două luni pentru a examina cererea reclamantilor a fost contrară prevederilor Articolului 5 § 4, iar problemele de ordin administrativ pe care le-au avut instanțele naționale nu pot justifica o astfel de întârziere.
56	Miron v. Republica Moldova, nr. 74497/13	04/09/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că legislația în baza căreia a fost deținut reclamantul nu era suficient de clară și previzibilă.</i> Curtea examinase o plângere identică în cauza <i>Savca v. Republica Moldova</i> (nr. 17963/08, 15 martie 2016) și a constatat violarea Articolului 5 § 1, întrucât legislația în baza căreia reclamantul a fost deținut nu fusese suficient de clară și previzibilă și, respectiv, nu întrunise condiția „legalității”.
57	Dogotar v. Republica Moldova, nr. 12653/15	04/09/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 1 din cauza că detenția reclamantului într-o instituție psihiatrică în perioada 18-25 septembrie 2014 a fost arbitrară.</i> Curtea a notat că pe lângă faptul că reclamantul a contestat decizia instanței privind internarea sa pentru efectuarea expertizei în condiții de staționar, acesta a indicat expres dezacordul său cu privire la măsura aplicată pe unul din formularele privind spitalizarea pe care le-ar fi semnat. Reclamantul a fost eliberat la 25 septembrie 2014 doar după intervenția noului său avocat. Curtea a făcut referire la principiile enunțate în cauza <i>Luberti v. Italia</i> (nr. 9019/80, 23 februarie 1984) și a reiterat că o persoană nu poate fi considerată „alienată” în sensul Articolului 5 § 1 din Convenție, și privată de libertate decât atunci când sunt întrunite următoarele trei condiții: i) aceasta ar fi trebuit să manifeste în mod credibil că este alienată, ii) tulburarea mentală trebuie să fie de așa o natură sau grad încât să justifice detenția obligatorie și iii) valabilitatea detenției trebuie să depindă de persistența unei astfel de tulburări. Curtea a considerat că niciuna din aceste condiții nu a fost respectată în acest caz, iar încheierea din 2 iulie 2014 a avut ca scop doar verificarea responsabilității reclamantului și nu protejarea sa ori a altor persoane.
58	Coteț v. Republica Moldova, nr. 72238/14	23/10/2018	- <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza că nu au existat motive relevante și suficiente privind prelungirea arestului preventiv al reclamantului.</i> Curtea a notat că, printre altele, cauza penală intentată împotriva reclamantului cu privire la vătămarea integrității corporale cauzată nu a avut un grad înalt de complexitate. De asemenea, a avut loc audierea unui număr redus de persoane prezente la momentul producerii faptelor. Cu referire la perioada de 11 iulie – 25 august 2014, s-a notat că reclamantul s-a aflat în libertate și aparent nu a existat riscul

			<p>eschivării de la răspundere sau cel al ingerinței în bunul mers al urmăririi penale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 4 din cauza examinării tardive a cererii habeas corpus.</i> Cu privire la aspectul ce ține de examinarea cererii <i>habeas corpus</i> depusă de către partea apărării la 1 septembrie 2014 și respinsă la 23 septembrie 2014, Curtea a notat că această perioadă de examinare a cererii nu constituie un termen rezonabil, și, prin urmare, a avut loc încălcarea Articolului 5 § 4 din Convenție. - <i>Încălcarea Articolului 5 § 5 din cauza lipsei unui remediu național pentru încălcarea Articolului 5 §§ 3 și 4 din Convenție.</i> Deoarece Curtea a constatat încălcarea Articolului 5 §§ 3 și 4 din Convenție în prezenta cauză, ea nu poate să ajungă la o altă concluzie decât cea adoptată în cauza <i>Guțu v. Moldova</i> (nr. 20289/02, §§ 72-74, 7 iunie 2007), în care constatase încălcarea Articolului 13 din Convenție din cauza lipsei unor remedii efective în dreptul intern cu privire la pretențiile reclamantului în baza Articolului 5 din Convenție.
59	Secieru v. Republica Moldova, nr. 20546/16	23/10/2018	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Încălcarea Articolului 5 § 3 din cauza lipsei motivelor relevante și suficiente pentru a dispune și prelungi detenția reclamantului.</i> Curtea a notat că după întoarcerea reclamantului în Republica Moldova, acesta a apărut imediat în fața organului de urmărire penală. Astfel, motivul cu referire la eschivarea reclamantului, invocat de către instanțele naționale atunci când au dispus și prelungit arestul preventiv în privința reclamantului mai mult de cinci luni, nu era relevant. De asemenea, Curtea a stabilit că motivele invocate de către instanțele naționale, cum ar fi riscul intervenției reclamantului în procesul de urmărire penală, precum și exercitarea presiunii asupra martorilor, nu pot fi considerate relevante și suficiente în circumstanțele prezentei cauzei, în absența oricărei fundamentări, a lipsei complexității cauzei și a gravității limitate a infracțiunii imputate reclamantului.

CUPRINS

CONSIDERAȚIUNI GENERALE.....	1
JURISPRUDENȚA RECENTĂ ÎMPOTRIVA REPUBLICII MOLDOVA.....	4
JURISPRUDENȚA RECENTĂ ÎMPOTRIVA ALTOR STATE	13
CONCLUZII	18
ANEXE	19